Integraal Waterbeleid
Dijle-Zennebekken

rapport

Bekkenvoortgangsrapport 2013

Dijle-Zennebekken

Maart 2014

Foto's Voorblad:

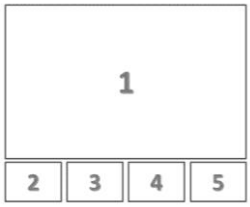

1: De Dijle ter hoogte van Sigmaproject Bovendijle (© WenZ)
2: Opengelegde Dijle in het Klaverpark te Leuven (© VMM)
3: Baggerwerken op de Barebeek (© VMM)
4: Eén van de vele beversporen in de Dijlevallei (© VMM)
5: Erosiebestrijdingsproject Pajottenland (© Provincie Vlaams-Brabant)

Colofon
Secretariaat Dijle-Zennebekken
p/a VMM, Diestsepoort 6, bus 73, 3000 Leuven
T 016 21 12 34
F 016 2112 70
Secretariaat_dijlezenne@vmm.be

Woord Vooraf

Beste lezer,

Met dit zesde bekkenvoortgangsrapport informeren we u naar goede gewoonte over de stand van zaken van het integraal Waterbeleid in het Dijle-Zennebekken.

2013 was een belangrijk jaar voor het integraal waterbeleid. De Vlaamse Regering bekrachtigde immers het gewijzigde decreet integraal waterbeleid, wat belangrijke gevolgen heeft voor de overlegstructuren en de waterbeheerplannen. Tijdens een druk bijgewoonde infodag werd dit alles aan de verschillende partners van het integraal waterbeleid in het Dijle-Zennebekken toegelicht. Met de opmaak van die nieuwe plannen werd trouwens in 2013 concreet van start gegaan. In plaats van een afzonderlijk bekkenbeheerplan voor elk bekken wordt nu een bekkenspecifiek deel opgemaakt, dat integraal onderdeel uitmaakt van het stroomgebiedbeheerplan. In 2013 werd de visie, die weergeeft waar we naartoe willen met het watersysteem in het Dijle-Zennebekken, verder uitgewerkt. Op basis van deze visie werden de nodige acties geformuleerd voor de volgende planperiode (2016-2021) en besproken in de verschillende bekkenstructuren. Tenslotte werden ook de eerste teksten voor het nieuwe plan voorbereid. In 2014 wordt dit alles verder gefinaliseerd.

Ondertussen werd ook druk verder gewerkt aan het realiseren van verschillende projecten op het terrein. In Leuven werd de opengelegde Dijle in het Klaverpark ingehuldigd, één van de projecten rond water in de stad in Leuven. Langs de IJse werd via het gericht inbrengen van dood hout de stroomvariatie vergroot en het hermeanderingsproces gestimuleerd. Om de waterkwaliteit verder te verbeteren werden verschillende saneringsprojecten uitgevoerd en zijn er een aantal erosiebestrijdingsprojecten in voorbereiding. Ook in het kader van het Sigmaplan werden belangrijke stappen vooruit gezet: in de cluster Dijlemonding werd verder gegaan met de concrete realisatie op het terrein, in de cluster Bovendijle werden de nodige voorbereidende stappen gezet zodat men ook hier in de nabije toekomst tot uitvoering over kan gaan. In de landinrichtingsprojecten van de VLM in het Dijle-Zennebekken werd ook ruimschoots aandacht besteed aan het watersysteem.

Het integraal waterbeleid in het Dijle-Zennebekken staat dus niet stil! U kan er alles over lezen in het voorliggende rapport. Ik wens u alvast veel leesplezier!

Lodewijk De Witte
Gouverneur Vlaams-Brabant
Voorzitter Bekkenbestuur Dijle-Zennebekken

Inhoud

Inhoud 4

1 Inleiding 5

2 Uitvoering van het bekkenbeheerplan en de deelbekkenbeheerplannen 6

2.1 Rapportering 2013 6
2.1.1 Acties 6
2.2 Aanpassing, schrapping of toevoeging van acties 27
2.2.1 Toevoegen van een actie 27

3 Rapportering uit de structuren 28

3.1 Bekkenbestuur 28
3.2 Bekkenraad 29
3.3 Ambtelijk bekkenoverleg en permanente kern bekkensecretariaat 30
3.3.1 Ambtelijk bekkenoverleg 30
3.3.2 Permanente kern bekkensecretariaat 30
3.4 Waterschappen 31

4 Opstap naar 2de generatie stroomgebiedbeheerplannen – bekkenspecifiek deel 32

5 Overzicht relevante beleidsbeslissingen en –documenten 34

6 Aanbevelingen 36

1 Inleiding

Artikel 50 van het decreet Integraal Waterbeleid stelt dat er jaarlijks een bekkenvoortgangsrapport moet worden opgemaakt. Het moet een geïntegreerd voortgangsverslag van de stand van uitvoering van het bekkenbeheerplan (inclusief deelbekkenbeheerplannen) zijn en een opgave bevatten van de nog te verrichten activiteiten en te nemen maatregelen ter uitvoering van het bekkenbeheerplan. Het decreet Integraal Waterbeleid legt ook de procedure voor het bekkenvoortgangsrapport vast:

- Het bekkensecretariaat maakt het ontwerp bekkenvoortgangsrapport op;
- Het ontwerp bekkenvoortgangsrapport wordt ter advies voorgelegd aan de bekkenraad;
- De algemene bekkenvergadering stelt het bekkenvoortgangsrapport vast;
- Het bekkenvoortgangsrapport wordt vervolgens overgemaakt aan de CIW en aan de voor integraal waterbeleid bevoegde minister.
  Het bekkenvoortgangsrapport wordt op het bekkensecretariaat ter inzage gelegd.

Het bekkenvoortgangsrapport is dus een operationeel instrument om de uitvoering van de het bekkenbeheerplan en de bijhorende deelbekkenbeheerplannen op te volgen. Het bekkenvoortgangsrapport bevat ook de maatregelen die nog moeten genomen worden om de plannen uit te voeren.

Het voorliggende bekkenvoortgangsrapport handelt over het zesde jaar (2013) van de planperiode van de huidige en eerste generatie bekken- en deelbekkenbeheerplannen (2008 – 2013). Basis voor het opstellen van het bekkenvoortgangsrapport zijn de gegevens inzake planning en uitvoering van de acties aangeleverd door de verschillende initiatiefnemers.

Het bekkenvoortgangsrapport schetst diverse aspecten in verband met de uitvoering van de bekken- en deelbekkenbeheerplannen. Hierbij wordt de focus gelegd op een aantal zwaartepunten en aandachtspunten die betrekking hebben op de voortgang van acties in het Dijle-Zennebekken. De rapportering over de voortgang van de acties gebeurt enerzijds vanuit een thematische benadering, overeenkomstig de in het (deel)bekkenbeheerplan vastgestelde thema's. Anderzijds wordt in een aantal specifieke gevallen gekozen voor een gebiedsgerichte rapportering. Met name in het geval van een gebiedsgerichte rapportering wordt er zoveel mogelijk gestreefd naar een integratie van het bekken en de deelbekkens, waarbij zowel acties uit het bekkenbeheerplan als uit het deelbekkenbeheerplan in dezelfde context belicht worden.

Naast een weergave van de stand van zaken van de acties wordt een vooruitblik gegeven over de verdere planning op korte termijn voor de uitvoering van de acties uit het (deel)bekkenbeheerplan.
Het bekkenvoortgangsrapport rapporteert ook over de werking van de bekken- en deelbekken-structuren. Er wordt ondermeer een kort overzicht gegeven van de uitgebrachte adviezen (cfr DIWB Art. 27 §2) door het bekkenbestuur in 2013. Zowel bekkenspecifiek als op Vlaams niveau wordt een overzicht gegeven van recente beleidsontwikkelingen. Tenslotte worden enkele aanbevelingen meegegeven. Alle informatie over de bekkenstructuren en de documenten waarnaar het bekkenvoortgangsrapport refereert, zijn terug te vinden op www.dijlezennebekken.be. De deelbekkenbeheerplannen kan u raadplegen op de websites van de provincie Antwerpen (www.provant.be/waterschappen) en de provincie Vlaams-Brabant (www.vlaamsbrabant.be).

Het voorliggende bekkenvoortgangsrapport werd besproken op het ambtelijk bekkenoverleg Dijle-Zennebekken dd. 21 februari 2014, geadviseerd door de bekkenraad Dijle-Zennebekken eind februari 2014 en vastgesteld door het bekkenbestuur Dijle-Zennebekken dd. 12 maart 2014.

2 Uitvoering van het bekkenbeheerplan en de deelbekkenbeheerplannen

In onderstaande tekst vindt u meer uitleg over de stand van zaken van de uitvoering van het bekkenbeheerplan en de deelbekkenbeheerplannen. Een aantal acties waarvoor in 2013 belangrijke stappen werden gezet, worden toegelicht.

2.1 Rapportering 2013

2.1.1 Acties

A Wateroverlast en watertekort

A1: Mogelijkheden onderzoeken om vernatting te realiseren/verdroging tegen te gaan

Natuurinrichtingsproject Dijlevallei
Initiatiefnemer: ANB en VLM

De 883 ha van het natuurinrichtingsproject liggen in de Dijlevallei ten zuiden van Leuven in de gemeenten Bertem, Huldenberg, Leuven en Oud-Heverlee. Het project werd gestart in 2000. Het eerste projectuitvoeringsplan werd in 2006 goedgekeurd, waarna gestart werd met de uitvoering van de voorgestelde werken. In 2011-2012 werd die fase afgerond. Tussen 2008 en 2012 kocht de VLM met budget van het ANB gronden in landbouwgebied om landbouwers de mogelijkheid te bieden om gronden weg te ruilen uit natuurgebied. Dat bleek geen evidente klus. Er werd 17 ha pachtvrije grond aangekocht. In de volgende fase wordt een gedeelte van die grond ingezet om landbouwers en eigenaars een andere grond te bieden voor de percelen die zullen vernatten. Ook in het projectgebied zelf kochten diverse partners grond aan. Die teller staat ondertussen op 105 hectare.

In 2013 werd het ontwerp van het tweede projectuitvoeringsplan afgerond. Het was in openbaar onderzoek van 16 september tot 15 oktober 2013. Na het openbaar onderzoek werd het dossier geadviseerd door de natuurinrichtingscommissie en het –comité. Het wordt nu overgemaakt aan de minister. De werken worden voorzien in de loop van 2015. De maatregelen van dit 2de projectuitvoeringsplan situeren zich vooral in de komgrond van de Vijvers van Oud-Heverlee. Daar gebeuren ingrepen in de waterhuishouding en zijn tal van andere inrichtingsmaatregelen voorzien die de natuurontwikkeling ten goede komen. Via deze maatregelen wil men de Vlaamse en Europese (Natura 2000) doelstellingen voor het gebied realiseren. Concreet gaat het om het plaatsen van stuwen, ruimen en aanpassen van de Leibeek, dijkherstel en vervangen van de monniken voor waterafvoer van de vijvers en verwijderen van houtopslag in moerassen. Maatregelen als het verwijderen van infrastructuur, het aanleggen van toegangswegen voor de beheerders en landbouwers, het plaatsen van veerasters en poorten is nodig om het gebied later te kunnen beheren. Er worden ook investeringen gedaan om het gebied te ontsluiten voor de zachte recreatie. Voor bezoekers komt er een uitkijktoren en een vogelkijkhut, een knuppelpad en twee kleine parkings. De werken worden geraamd op 1.650.000 euro.
De grondwaterstijging beïnvloedt de gronden van een aantal eigenaars en gebruikers. Voor de belanghebbenden is een compensatieregeling uitgewerkt. De voorbije maanden werd met alle betrokken eigenaars en gebruikers het nieuwe plan besproken en getracht tot een overeenkomst te komen.

A5: Evaluatie naar effectief bodemgebruik (en mogelijke alternatieven met betrekking tot bestemming) voor een aantal zones gelegen in actueel of potentieel waterbergingsgebied of in waterconserveringsgebieden (Toetsing signaalgebieden)

Initiatiefnemer: Bekkensecretariaat

Waar een nog niet ontwikkelde harde gewestplanbestemming (wonen en industrie, -inclusief uitbreidingsgebieden-, verblijfsrecreatie en openbaar nut) overlapt met een gebied dat in de bekkenbeheerplannen werd aangeduid als actueel/potentieel waterbergingsgebied of waterconserveringsgebied, spreken we van een signaalgebied. De actie wil een proactieve toetsing uitvoeren van de compatibiliteit van de huidige gewestplanbestemming(en) in de signaalgebieden met het watersysteem. De belangrijkste signaalgebieden worden in detail geanalyseerd door de opmaak van gebiedsspecifieke fiches. In deze fiches zal een uitgebreide toetsing gebeuren aan het watersysteem en de juridische/beleidsmatige toestand om te komen tot een hydrologische conclusie en een suggestie te doen naar de toekomstig gewenste ontwikkeling. Het is de bedoeling dat de resultaten van de actie (de fiches) zullen worden ingebracht in planprocessen van ruimtelijke ordening en een ondersteuning voor vergunnings- en adviesverlenende instanties vormen. De fiches worden samengebracht in een bekkenspecifieke bundel die samen met de fiches ter advisering aan het ABO, de bekkenraad en de betrokken waterschappen wordt voorgelegd alvorens ter goedkeuring naar het bekkenbestuur te gaan. Ook de betrokken gemeente zal steeds voldoende inspraakmogelijkheden krijgen.

Stand van zaken

In 2013 keurde het bekkenbestuur vier signaalgebieden goed. Het betreft het signaalgebied Langendonk te Kampenhout en de signaalgebieden Weines, Nieuwe Molen en Neerhoeve te Putte. De fiches van de gebieden zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

Tabel 1: Overzicht reeds behandelde signaalgebieden

Nr	Clusternaam	Gemeente	Planologische bestemming	Planning/status
DZ_01	Barebeek	Zemst	woonuitbreidingsgebied	Goedgekeurd 07/04/2011
DZ_15	**Langendonk**	**Kampenhout**	**zone voor gemeenschaps-voorzieningen en openbaar nut**	**Goedgekeurd 01/07/2013**
DZ_22	**Nieuwe Molen**	**Putte**	**woonuitbreidingsgebied**	**Goedgekeurd 01/07/2013**
DZ_23	**Neerhoeve**	**Putte**	**zone voor verblijfsrecreatie**	**Goedgekeurd 01/07/2013**
DZ_24	Putte Beemden	Heist-op-den-Berg	woonuitbreidingsgebied, woongebied, zone voor ambachtelijke bedrijven en kmo's	On-hold
DZ_26	**Weines**	**Putte**	**recreatiegebied**	**Goedgekeurd 01/07/2013**
DZ_33	Campus 200	Leuven	zone voor gemeenschaps-voorzieningen en openbaar nut, reservegebied gemeenschaps-voorzieningen en openbaar nut	On-hold
DZ_36a	Nonnelanden	Aarschot	woonuitbreidingsgebied	Goedgekeurd 11/10/2011
DZ_36b	WUG Gijmelberg	Aarschot	woonuitbreidingsgebied	Goedgekeurd 11/10/2011
DZ_40	Kalvenne	Tremelo	woonuitbreidingsgebied, woongebied	Goedgekeurd 07/04/2011
DZ_44	Wolvenberg	Keerbergen	woongebied, woonuitbreidingsgebied	Goedgekeurd 18/04/2012
DZ_48	Kerkebergen	Keerbergen	zone voor gemeenschaps-voorzieningen en openbaar nut	Goedgekeurd 18/04/2012
DZ_49	Stevenistenkerk	Gooik	woonreservegebied	Goedgekeurd 09/10/2012

A3 en 33: projecten in het kader van het meest wenselijk alternatief van het geactualiseerd Sigmaplan: ter hoogte van de Midden-Dijlevallei tussen Bonheiden en Haacht en

A32: projecten in het kader van het meest wenselijk alternatief van het geactualiseerd Sigmaplan: GOG-GGG ter hoogte van de samenvloeiing van Zenne, Dijle, Rupel en Nete

Initiatiefnemer: Waterwegen en Zeekanaal NV

Sigmaplan cluster Bovendijle:

In 2013 werd het voorbereidend werk ter realisatie van twee gecontroleerde overstromingsgebieden (GOG) te Bonheiden (Rijmenam) en Haacht voortgezet. Zo werd gestart met de opmaak van het Milieueffectenrapport, waarvoor de kennisgevingsnota in de gemeenten Bonheiden, Haacht, Boortmeerbeek en Keerbergen ter inzage werd gelegd van 8 april t.e.m. 7 mei. Het Milieueffectenrapport zal in 2014 worden voltooid.

In 2013 werd ook gestart met de voorbereidingen voor de opmaak van het Ruimtelijk Uitvoeringsplan (RUP), dat de nodige ruimtelijke bestemmingen voor de gecontroleerde overstromingsgebieden en nieuwe natte natuurgebieden i.k.v. het geactualiseerd Sigmaplan vast zal leggen. Dit zal geïntegreerd worden in het AGNAS-RUP *Dijlevallei van Werchter tot Bonheiden*.

Voorts werden in 2013 nog bijkomende ruilgronden aangekocht in het kader van het flankerende landbouwbeleid.

Het Agentschap voor Natuur en Bos werkte een gedetailleerd inrichtingsplan uit voor de inrichting van het deelgebied *Pikhaken*, waar nieuwe natte natuur tot ontwikkeling zal komen.

Beeld van de Dijlevallei ter hoogte van het project (© Waterwegen en Zeekanaal NV)

Sigmaplan cluster Dijlemonding:

Het deelgebied '**Zennegat**' wordt een gecontroleerd overstromingsgebied met gereduceerd getij (GOG-GGG). Op het ritme van eb en vloed stromen er tweemaal per dag kleine hoeveelheden water in het gebied. Daardoor wordt de natuurlijke werking van een getijdenrivier nagebootst en ontwikkelt zich zeldzame getijdennatuur (slikken en schorren). Die natuur is niet alleen heel zeldzaam, maar ook bijzonder nuttig. Slikken en schorren zuiveren het water en brengen de natuurlijke voedselketen van de rivier weer in evenwicht. Ze zijn een bron van voedsel voor vogels en vissen. Zoetwaterslikken en -schorren komen nog maar op enkele plaatsen in Europa voor. Bij hoge waterstanden wordt het projectgebied Zennegat ook ingeschakeld als waterbergingsgebied.

Daarin kan de Dijle het overtollige water kwijt, zodat de omwonenden en de ruimere regio beter beschermd zijn tegen wateroverlast.

Onlangs werd de laatste hand gelegd aan de zuidelijke ringdijk, parallel aan de Hogeweg, en aan de kanaaldijk. Die dijken vormen de grens van het overstromingsgebied en houden het water tegen. Net buiten het overstromingsgebied, ter hoogte van de Hogeweg in Battel, werd ook de nieuwe uitwateringssluis in de Dijledijk in gebruik genomen. Die sluis zorgt voor de afwatering van de kanaalgracht en de overstort van het rioleringsstelsel van de Hogeweg. Samen met de ringdijk beschermt de uitwateringssluis het achterland tegen wateroverlast.

Deelgebied Zennegat (© Waterwegen en Zeekanaal NV)

In het zuiden van het gebied zochten archeologen naar culturele of historische resten. Voordat de inrichting van een Sigmaproject van start kan gaan, is archeologisch onderzoek verplicht. Losse vondsten zoals potscherven wijzen op menselijke aanwezigheid in de onmiddellijke omgeving sinds de bronstijd (ongeveer 3000 tot 800 jaar voor onze jaartelling). Uit onderzoek is gebleken dat de geplande Sigmawerken geen historische sites zullen beschadigen.

Deelgebied twee ‘**Grote Vijver**’ wordt een overstromingsgebied van ruim 100 hectare. Het noordelijke deel vult zich bij gewoon stormtij (meermaals per jaar), terwijl het zuidelijke deel alleen bij extreem stormtij overstroomt (één keer om de tien of twintig jaar). Zo helpt Grote Vijver om wateroverlast te voorkomen. Maar de rest van de tijd kan het gebied gerust andere functies vervullen. Het zuidelijke deel is dan een paradijs voor waterskiërs. In het noordelijke deel komt er twee keer per dag een beetje rivierwater binnen. Dat is ideaal voor de ontwikkeling van getijdennatuur met unieke zoetwaterslikken en -schorren. Rond het gebied wordt een ringdijk aangelegd. Die moet het achterland beschermen als het overstromingsgebied in werking treedt. Het meest zuidelijke deel van de dijk, ter hoogte van het bedrijf Bulo (industriegebied Mechelen Noord), is al klaar. Om later ook een ringdijk langs de Blarenberglaan aan te leggen werden nutsleidingen verplaatst.

Vlak bij de E19, in de buurt van Brasserie Battenbroek, is een werfkeet gebouwd. Nog noordelijker werd de polder van Battenbroek ontbost om plaats te ruimen voor de dijk. Langs de oever van de Dijle werd een werfpiste aangelegd. Er staan ook werfborden met informatie over de werken.

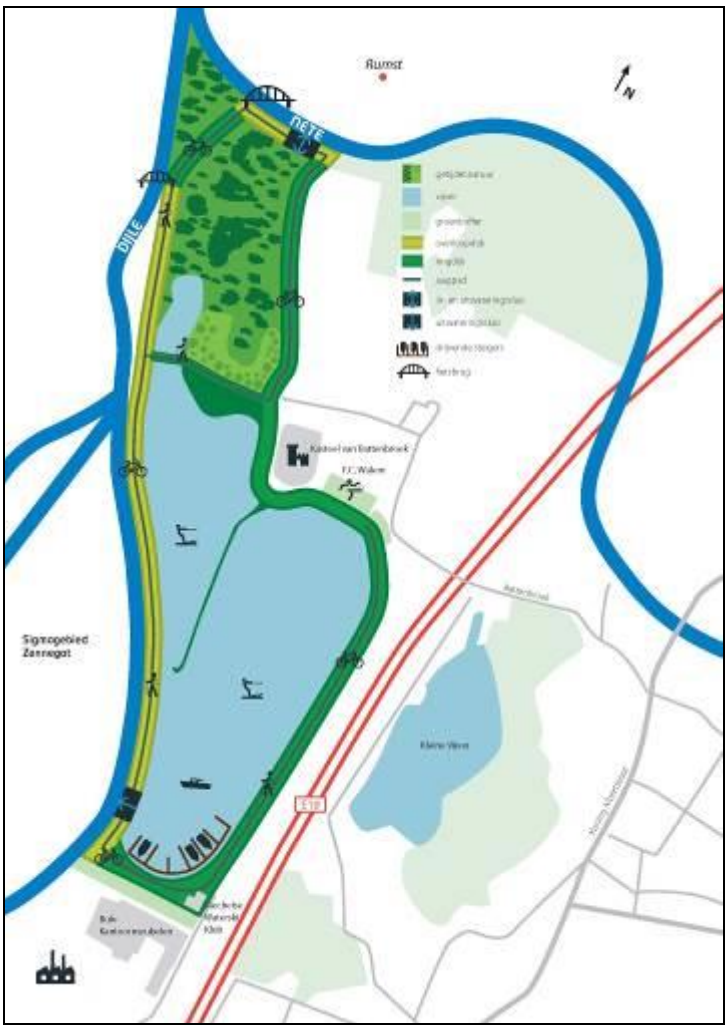

Deelgebied Grote Vijver (© Waterwegen en Zeekanaal NV)

In het derde deelproject ‘**Tien Vierendelen**’ starten de werken binnenkort. Het gecontroleerde overstromingsgebied (GOG) van 37 hectare komt alleen bij extreem stormtij onder water te staan. Daardoor kunnen landbouwers het grasland blijven gebruiken.

Wat staat er in 2014 op de planning?

In het deelgebied ‘Zennegat’ wordt een gecombineerde in- en uitwateringssluis gebouwd en wordt de noordelijke ringdijk aangelegd. In ‘Grote Vijver’ verhuizen de Mechelse Waterski Klub en Brasserie Battenbroek en wordt ook de noordelijke ringdijk gebouwd. Daarnaast worden een aantal drinkwatertoevoerleidingen verplaatst. In ‘Tien Vierendelen’ wordt ook gestart met de verplaatsing van drinkwatertoevoerleidingen. Mogelijk wordt ook al de visvijver verplaatst.

A20: Inrichten overstromingsgebieden en andere maatregelen tegen wateroverlast op de zijlopen van de Zenne

Initiatiefnemer: Provincie Vlaams-Brabant, VMM

Screening overstromingsgevoelige woningen in Beersel (VMM-AOW)

De Molenbeek zorgt in Beersel regelmatig voor wateroverlast. In een pilootproject voorziet de VMM een grondige screening van een 100-tal woningen met waterschade. Voor deze woningen zullen dan concrete, technische voorstellen van maatregelen uitgewerkt worden. De Vlaamse Milieumaatschappij wil hiermee preventie tegen waterschade in Vlaanderen beter op de kaart zetten.

Vaak is er niet voldoende ruimte voor extra waterberging om alle woningen in overstromingsgevoelig gebied te beschermen. De vallei van de Molenbeek in Beersel is daar een goed voorbeeld van. Terugkerende overstromingen zorgen voor hoog oplopende kosten door de schade aan de huizen. Aangezien 'preventie tegen waterschade' nog te weinig op de kaart staat in Vlaanderen, lanceert de VMM dit pilootproject in Beersel.

Hoe kunnen woningen bouwtechnisch worden aangepast om te vermijden dat ze opnieuw overstromingsschade kennen? Voorbeelden hiervan zijn de plaatsing van flexibele keermuren, het waterdicht maken van deuren en garagepoorten en het beschilderen met waterdichte verf. Met deze screening krijgt de burger een waaier aan mogelijkheden waarvan hij de voor -en nadelen kan afwegen.

Om op een optimale manier met overstromingsrisico's om te gaan, werkte de VMM het concept van 'meerlaagse waterveiligheid' en het principe van de 3 P's uit. Dijken en wachtbekkens vallen onder de 'P' van protectie. Maar daarnaast zijn er ook preventieve maatregelen nodig zoals het waterbestendig maken van woningen. En ten derde kunnen een alerte bevolking en hulpdiensten ook heel wat schade voorkomen (paraatheid). Om die parate respons te ondersteunen, zet de VMM bijvoorbeeld de 'overstromingsvoorspeller' in om te informeren bij dreigende overstromingen.

Het project startte in het voorjaar van 2013 en heeft een looptijd van 12 maanden. In november 2013 werd een hiervoor een info-avond georganiseerd in Beersel voor het bestuur en de geïnteresseerde inwoners.

A31: Oppervlaktewaterkwantiteitsmodellering, ecologische inventarisatie en visievorming en inrichting van overstromingsgebieden in de Tangebeekvallei (opwaarts Borgt): opmaak en uitvoering

Initiatiefnemer: Provincie Vlaams-Brabant

In september 2005 werd de vallei van de vallei van de Tangebeek in Grimbergen en Vilvoorde sterk getroffen door wateroverlast, met grote schade aan privé-eigendommen en aan de bedding van de waterloop door uitschuring en overstroming. Na overleg met gemeente Grimbergen en stad Vilvoorde liet de provincie een oppervlaktewaterkwantiteitsmodellering en ecologische inventarisatie uitvoeren voor het stroomgebied van de Tangebeek. Hieruit bleek dat de beschikbare ruimte voor het inrichten van een overstromingsgebied beperkt is. De meest geschikte locatie bleek de terreinen van FC Tanghe te Vilvoorde. Ook Aquafin en de stad Vilvoorde selecteerden deze locatie voor de aanleg van een bufferbekken. Door de aanleg van een winterbedding langsheen de Tangebeek stroomopwaarts van de Sint-Annalaan kan nog extra berging gecreëerd. Het eindresultaat is een buffering van circa 14.000 kubieke meter. Fase 1 werd grotendeels in 2012 uitgevoerd (zie BVR2012). In een tweede fase zal de provincie stroomopwaarts van de Sint-Annalaan de winterbedding langs de Tangebeek aanleggen. Oorspronkelijk voorzag fase 2 eveneens de uitgraving van een bijkomend bufferbekken op een naburig speelveld stroomafwaarts van de nieuwe stuwconstructie, maar het kostenplaatje hiervan bleek te hoog en het concept werd daarom aangepast. De aanbesteding is voorzien voor 2014. Gelijktijdig plant gemeente Grimbergen de aanleg van een dienstriolering om de Haeneveldlaan aan te sluiten op het rioleringsstelsel: hiertoe werd in 2013 een afkoppelingsstudie afgerond.

A51: Uitvoeren van 'dringende slibruimingen om veiligheidsredenen' (waterafvoercapaciteit garanderen) op waterlopen cat. 1 in functie van de noodzaak- Ruiming Barebeek in dierenpark Planckendael

Initiatiefnemer: VMM

Gedurende lange tijd werd een groot deel van het huishoudelijk afvalwater rechtstreeks en ongezuiverd geloosd in het stroomgebied van de Barebeek, waardoor het water zeer sterk verontreinigd was. De waterkwaliteit van de Barebeek is de voorbije jaren aanzienlijk verbeterd. De werking van het zuiveringsstation van Melsbroek en de zuivering van het afvalwater door de luchthaven van Zaventem leverden daartoe hun bijdrage. Er is nog een lange weg te gaan naar een goede toestand van deze waterloop, maar de eerste signalen van de recente inspanningen zijn alvast zichtbaar in de bovenlopen van de Barebeek. Volgens de kwaliteitsmetingen van de Vlaamse Milieumaatschappij evolueerde de biologische kwaliteit in de bovenlopen van een zeer slechte naar een matige kwaliteit. Een trend die aantoont dat er langzaam maar zeker meer leven komt in het water. Een resem lokale ingrepen, waaronder de uitbreiding van het zuiveringsstation van Zemst en een grondige slibruiming moet voor een verdere verbetering zorgen.

In het voorjaar van 2013 ruimde de VMM de zuidelijke arm van de Barebeek ter hoogte van het dierenpark Planckendael. Over een lengte van 900 m werd 2750 m³ slib geruimd. Met de ruiming van verontreinigd slib komt in de bedding van de Barebeek een nieuw ecologisch evenwicht tot stand. Dat biedt herstelkansen voor de ontwikkeling van waterdieren en –planten in deze rivier. Een gezonde waterloop in Planckendael verhoogt de aantrekkelijkheid van het park. Planckendael bouwde zelf al een zuiveringsstation en zet bij haar bezoekers in op sensibilisering rond de waterproblematiek.

De ruiming gebeurde vanop de waterloop om hinder in het park te beperken. Bij de klassieke manier van ruimen, zou er immers heel wat overlast zijn. Doorgaans wordt het slib namelijk door een kraan gebaggerd en rechtstreeks overgeslagen in een vrachtwagen. Het constante aan- en afrijden van de vrachtwagens zou voor een grote last voor de dieren en de bezoekers zorgen. Door deze werkwijze kunnen de waardevolle bomen en struiken rond de waterloop maximaal behouden blijven.

Opmeten en verzamelen van het slibmateriaal in de Barebeek (© VMM)

B Water voor de mens

A 125: Het oplossen van 'missing links' binnen de fietsnetwerken

Waterwegen en Zeekanaal NV

Eind 2012 werden de onderdelen geplaatst van de beweegbare fiets- en voetgangersbrug aan de Zennegatsluis in Mechelen, die het sluitstuk vormt van de verbeterde ontsluiting voor fietsers en wandelaars op de jaagpaden langs Rupel, Dijle, Zenne en kanaal Leuven-Dijle. De jaagpaden langs Rupel, Dijle, Zenne en kanaal Leuven-Dijle worden bijzonder intensief benut door fietsers en wandelaars. Fietsers kunnen vanuit Rumst en bij uitbreiding zelfs vanuit Willebroek en Boom via de jaagpaden naar Mechelen rijden. Deze jaagpaden zijn dan ook opgenomen in de wandel- en fietsroutenetwerken van de provincies Antwerpen en Vlaams-Brabant. Het Zennegat in Mechelen ligt centraal in dit gebied. De historische site rond de sluis aan de monding van het kanaal Leuven-Dijle vormt dan ook een belangrijke toeristische trekpleister die vooral in de zomermaanden op veel belangstelling kan rekenen. De ontsluiting van het Zennegat voor wandel- en fietsverkeer was tot voor enkele jaren niet ideaal. Sinds de sluisdeuren enkele jaren geleden om veiligheidsredenen werden afgesloten, lag er weliswaar een voorlopige vlottende brug om het kanaal over te steken, maar om ook de Zenne te kruisen moest men een omweg maken van bijna drie kilometer, via de baanbrug in Heffen.

Brug over Zennegatsluis (© Waterwegen en Zeekanaal NV)

Om hieraan te verhelpen besliste Waterwegen en Zeekanaal NV tot de bouw van twee nieuwe fiets- en voetgangersbruggen over respectievelijk Zenne en kanaal Leuven-Dijle, nabij de Zennegatsluis. De bouwwerken hiervoor werden opgestart in oktober 2010 en de brug over de Zenne werd eind vorig jaar al in gebruik genomen. Voor de realisatie van de brug over het kanaal Leuven-Dijle werd in ieder geval al een langere duurtijd ingeschat. Het gaat immers om een beweegbare brug, waarvan de technische realisatie heel wat complexer is dan van een vaste brug. Bovendien werd de brug in de realisatiefase aangevaren door een binnenschip, waardoor onverwacht nog de nodige herstellingswerken moesten worden uitgevoerd. Eind 2013 werd de laatste hand gelegd aan de elektromechanische uitrusting van de brug en aan de aansluiting op het telematicanetwerk, die het mogelijk maakt om de brug van op afstand te bedienen. Ondertussen is de brug zo goed als klaar zodat ze zeer binnenkort kan worden opengesteld.

A 229: Project de Dijle levend door Leuven: Openleggen Dijle in het Klaverpark

Initiatiefnemer: VMM

Zoals in zovele andere steden, werd ook in Leuven in het verleden de waterloop, in dit geval de Dijle, omwille van (geur)overlast in het verleden vaak overkapt of ingebuisd. Dankzij de verbeterde waterkwaliteit, komt de Dijle nu beetje bij beetje (project per project) terug boven de grond of krijgt hij terug een prominentere plaats in het stadsbeeld, zoals ter hoogte van de Dijleterassen . De meest recente realisatie is het Klaverpark. Het park is het sluitstuk van een apart verhaal waar stadsvernieuwing en waterbeheer elkaar vonden. De Dijle kan weer onder de blote hemel kabbelen en de omwonenden komen tot rust in een mooi stukje Leuven.

Zicht op het Klaverpark en de officiële inhuldiging op 5 juli 2013 (© VMM)

Waar nu het Klaverpark ligt, reed je nog niet zo lang geleden gewoon voorbij de vervallen drankencentrale ‘Terclavers’. De drankencentrale – die letterlijk op de Dijle was gebouwd – moest plaats ruimen voor een nieuw appartementencomplex. Dat schepte voor de stad Leuven en de Vlaamse Milieumaatschappij de kans om openbare ruimte te creëren voor recreatie én voor de rivier.

De overwelving over de Dijle werd weggehaald en langs de oeverzone werd een nieuw park aangelegd, waar je nu heerlijk kan genieten op een van de houten bankjes langs het water. Er is een zwevend zomerterras waarop je de waterloop vanuit een heel ander perspectief kan bezichtigen. Langs de oevers zijn treden aangelegd die bij hoogwater onder water kunnen staan. Zo wordt overstroombare ruimte in Leuven gewonnen, zonder in te boeten voor waterveiligheid. Bovendien krijgt de Leuvenaar meer voeling met deze levende waterloop.

De aanleg van het Klaverpark werd voor de helft gefinancierd door het Vlaamse Gewest. De andere helft werd betaald door het Europese project ‘FloodResilienCity’ (FRC) dat projecten ondersteunt die intelligent omgaan met overstromingsrisico’s. Dankzij het wachtbekken van Egenhoven en het natuurlijk overstromingsgebied van de Doode Bemde is Leuven in grote mate beschermd tegen

overstromingen. Toch kan iedereen ertoe bijdragen om de stad nog veerkrachtiger te maken bij overstromingen. Zo is er ook nood aan overstroombare ruimte binnen de stad en moeten burgers aan overstromingsrisico's denken bij de renovatie van hun huis. In het kader van het FRC-project werden eerder ook al de kademuren van de Dijle in Leuven gerestaureerd. Bij afbrokkeling of instorting zouden deze immers de waterafvoer kunnen belemmeren.

Ook binnen andere stadsvernieuwingsprojecten in Leuven, zoals Janseniushof en Tweewaters, speelt de Dijle een prominente rol. Binnen het project Hertogeneiland ter hoogte van de ziekenhuissite in de Brusselsestraat zal in de toekomst ook een deel van de Dijle opnieuw opengelegd worden. Daarnaast versterkt het Dijlepad, een voet- en fietspad door Leuven, dat met elk nieuw project verder vormt krijgt, de band van de Leuvenaar met de Dijle.

De verbeterde waterkwaliteit van de Dijle zorgt ook voor meer 'leven' in de stad. Onlangs waagde de bever zich tot in het stadscentrum. Via een steenbestorting aan de Dijlemolens wordt het voor vissen opnieuw makkelijker gemaakt om de Dijle op te zwemmen.

A42: Uitbouwen van een Operationeel Bekken Model Dijle

Initiatiefnemer: VMM

Plaatsing automatische peilmeters langs onbevaarbare waterlopen in Vlaams-Brabant

Initiatiefnemer: Provincie Vlaams-Brabant

In 2013 plaatste de provincie Vlaams-Brabant verschillende automatische peilmeters op een aantal onbevaarbare waterlopen van tweede categorie. Voor de technische invulling van de opdracht werd beroep gedaan op de kennis van de Vlaamse Milieumaatschappij, die al vele jaren ervaring heeft met haar meetnet van peilmeters op verschillende waterlopen. De meetgegevens worden aangewend voor internettoepassingen zoals www.hydronet.be en www.overstromingsvoorspeller.be. De peilmeters van de provincie zijn compatibel met het meetnet van peilmeters van de VMM, wat een globaal netwerk en databeheer garandeert.

Deze uitbreiding van dit meetnet van peilmeters levert voor de provincie twee grote voordelen: Vooreerst een permanente opvolging van de waterpeilen op een aantal cruciale plaatsen. De peilmetingen leveren informatie over de werking van overstromingsgebieden: hoe vaak treden ze in werking, vanaf welke neerslag, hoe hoog vullen ze zich, hoe snel lopen ze weer leeg, treden ze te vroeg of te laat in werking… Daarnaast zullen via de geplande integratie met de overstromingsvoorspeller van de VMM zullen de peilmeters in de toekomst belangrijke informatie over waterlopen van tweede categorie leveren.

Automatische peilmeter (© Provincie Vlaams-Brabant)

Door gebruik van innovatieve technologie functioneren de peilmeetposten volledig autonoom: de meetposten zijn uitgerust met een zonnepaneel en een gsm-modem. Langs de waterlopen ligt er immers meestal geen elektriciteits- of telefoonkabel.

In het **Dijle-Zennebekken** plaatste de provincie 13 automatische peilmeters langs volgende waterlopen van tweede categorie: Vrouwvliet (Tremelo), Leibeek 2096 (Haacht), Binnenbeek (2 in Haacht), Voer (3 in Tervuren), Amelvonnebeek (Meise), Maalbeek (2 in Wemmel en 1 in Grimbergen) en Molenbeek (2 in Beersel). De gemeente Boortmeerbeek stapte mee in het project en installeerde 3 automatische peilmeetposten langs de Leigracht, Zwarte Beek en de Bergbeek.

C De kwaliteit van het water verder verbeteren

Uitbouw saneringsinfrastructuur

De **acties A150 t.e.m. A170 uit BBP** hebben betrekking op het uitvoeren en verder uitbouwen van de bovengemeentelijke en gemeentelijke saneringsinfrastructuur. Ook in de deelbekkenbeheerplannen komt dit thema uitvoerig aan bod:
Diverse acties uit ***Spoor 2: Sanering van afvalwater*** en ***Spoor 3: Bewaken en verbeteren van de kwaliteit van de riolerings- en zuiveringsinfrastructuur*** **(dBBPn Zenne-Noord, Zenne-Zuid, Dijle-Noord, Dijle-Zuid)**.
Diverse acties uit ***operationele doelstelling 14: Verhogen van de collectieve aansluitingsgraad en verdere sanering van het buitengebied*** en uit ***operationele doelstelling 16: Verbeteren van het rendement van de waterzuiveringsinfrastructuur*** **(dBBP Vrouwvliet)**.

De gemeentelijke en bovengemeentelijke saneringsinfrastructuur wordt gestaag verder uitgebouwd binnen het Dijle- en Zennebekken. Jaarlijks wordt er door het Vlaams Gewest een **optimalisatieprogramma (OP)** opgesteld (**acties A165 en A223 uit BBP**), dat vervolgens ter uitvoering wordt opgedragen aan de NV Aquafin. Het optimalisatieprogramma 2015-2019 werd op 20 december 2013 goedgekeurd door de Vlaamse Regering. De onderstaande tabel geeft een overzicht van de projecten:

OP 2015			
Zuiveringsgebied	**Gemeente**	**Projectnr.**	**Projectomschrijving**
Leuven	Bertem	22363	Optimalisatie overstort Dorpsstraat 99288A (collector Voer fase 3)
Boortmeerbeek	Bonheiden	22809G	Verbindingsriolering Doornlaarstraat: gecombineerd gemeentelijk aandeel
Boortmeerbeek	Bonheiden	22811G	Verbindingsriolering Sleestraat: gecombineerd gemeentelijk aandeel
Boortmeerbeek	Bonheiden	22868	Verbindingsriolering Weynesbaan fase 3
Boortmeerbeek	Bonheiden	22870	Verbindingsriolering Molenlei
Boortmeerbeek	Bonheiden	22886G	Verbindingsriolering Weynesbaan fase 2, Plasstraat, Bleukstraat en Donkerstraat: gecombineerd gemeentelijk aandeel
Boortmeerbeek	Haacht	22772	Opname lozingspunten Bosveldbeek
Boortmeerbeek	Haacht-Rotselaar	22773	Sanering Hanewijk en Hoge Scharent
Kortenberg	Herent	21588G	Verbindingsriolering Terbankbosweg: gecombineerd gemeentelijk aandeel
Kampenhout	Herent	22599G	Collector Mechelsesteenweg fase 3: gecombineerd gemeentelijk aandeel
Kortenberg	Herent	23022	Uitbreiding verbindingsriolering sanering lozingspunt Terbankbosweg
Huldenberg	Huldenberg	93278HAG	Gecombineerd gemeentelijk aandeel in project

			93278HA
Mechelen-Noord	Mechelen	23025	Optimalisatie sanering Hoge Weg
Oud-Heverlee	Oud-Heverlee	22938	Sanering lozingspunt Kartuizerstraat
Sint-Pieters-Leeuw	Pepingen	23021	Sanering lozingspunten Ninoofsesteenweg
Mechelen-Noord	Sint-Katelijne-Waver	22775G	Leemstraat-Hoogstraat: gecombineerd gemeentelijk aandeel

In 2013 werden een heel aantal projecten uitgevoerd (al dan niet afgerond) in opdracht van NV Aquafin (**acties A150 t.e.m. A155, A167, A169 en A170 uit BBP**):

Tabel: Lijst van de Aquafin projecten die in 2013 uitgevoerd werden of in uitvoering waren

Nummer	Gemeente	Omschrijving	IP jaar	Status eind 2012
20228	PERK	Verbindingsriolering Lelle- of Leibeek	2007	Uitgevoerd
20315	BETEKOM	Collector Werchter fase 3	2003	Uitgevoerd
20565	BERTEM	Collector Voer fase 5	2007	Uitgevoerd
20679A	TREMELO	VBR Meiboomlaan - Bonten Osstr gecombin.met Nobelstr	2009	In uitvoering
21163B	HOFSTADE	Optimalisatie Pompstation Trianondreef	2006	In uitvoering
21426	ZEMST	Aanvoerleiding naar KWZI Zemst - Bosstraat	2007	Uitgevoerd
21552A	STERREBEEK	Sanering Kleine Maalbeek te Sterrebeek - deel A met AWV	2008	In uitvoering
21585	LEUVEN	Sanering Voer-Zuid stad Leuven	2004	In uitvoering
21590	VELTEM-BEISEM	Verbindingsriolering opname LP Kerkstraat - Binnenstraat	2009	Uitgevoerd
21992	ZEMST	KWZI Zemst - Bosstraat	2007	In uitvoering
21995	SINT-GENESIUS-RODE	Optimalisatieproj(fase2)ikv.ERSA-Pproj.97252B collDworpfase3	2007	In uitvoering
22142B	TREMELO	Optimalisatie Grote Bollostraat fase 2	2009	Uitgevoerd
22147	KORTENBERG	Aansluiting Dekenijstraat en afkoppeling Weesbeek	2010	Uitgevoerd
22192	BIERBEEK	Sanering lozingspunt Bieststraat	2009	Uitgevoerd
22229A	GRIMBERGEN	Optimalisatie Tangebeekcollector - deel A	2010	In uitvoering
22229B	VILVOORDE	Optimalisatie Tangebeekcoll.(RWA B207009 + stuwconstr.)	2010	In uitvoering
22255	STROMBEEK-BEVER	Optimalisatie overstort Ringlaan	2009	Uitgevoerd
22362	LEUVEN	Optimalisatie PS Alma III van proj. 97266 (coll. Voer fase1)	2010	Uitgevoerd
97251	HUIZINGEN	Collector Huizingen	2007	In uitvoering
97252C	ALSEMBERG	COLL Dworp fase3: vanaf Kartonweg tot Centrum St-Genes.Rode	2008	Uitgevoerd
98252B	PEPINGEN	Collector Zuunbeek fase 3 - kruising Ninoofsesteenweg	2000	In uitvoering
99204	STEENOKKERZEEL	RWZI Steenokkerzeel-Zuid	2009	In uitvoering
99245	OUDENAKEN	Collector Slagvijverbeek fase 1	2000	In uitvoering
99250	ITTERBEEK	Collector Neerpedebeek fase 2	2007	In uitvoering
99277	DILBEEK	Verbindingsriolering Losse Baan	2007	In uitvoering
99278	DILBEEK	Verbindingsriolering Akkerstraat	2007	In uitvoering
99293	STEENOKKERZEEL	Collector Molenbeek	2009	In uitvoering

Voor de uitbouw van de **gemeentelijke saneringsinfrastructuur** zijn de gemeenten bevoegd. De gemeenten (of hun respectievelijke rioolbeheerder) kunnen subsidies aanvragen bij het Vlaams Gewest indien het rioleringsdossier aan bepaalde criteria voldoet (afkoppeling van hemelwater bij particuliere woningen, scheiding van hemel- en afvalwater). De VMM legt per kwartaal een voorstel

van subsidiëringsprogramma voor aan de minister van Leefmilieu[1]. Op 26 augustus 2013 werd het eerste kwartaalprogramma 2014 voor de aanleg en verbetering van gemeentelijke rioleringen, KWZI's en IBA's door de Vlaamse minister van leefmilieu, Joke Schauvliege, goedgekeurd (**actie A165 uit BBP.**

Volgende projecten bevinden zich in het Dijle- en Zennebekken:

GIP2014 1ste kwartaal		
Aarschot	B214029	Aanleg rioleringsstelsel Herseltsesteenweg, Kerkstraat en Ourodenbergstraat
Beersel	B214069	Gescheiden stelsel in A. Dikkemeerweg (deel Boomgaardstr), Brouwerijstr, Sint-Laureinsborreweg,Steenblokweg,Duvelsborreweg en Patrijzenweg (clusters 092-249 en 92-242) en in B. Wortelenberg,Bruineputstr en De Heide (clusters 092-288, 092-283 en 092-7004)
Bertem	B214011	Aanleg gescheiden riolering centrum Leefdaal
Bertem	B214089	Aanleg gescheiden riolering Dorpsstraat vanaf Blankaart tot grens Tervuren en Heggestraat
Bertem	B214005	Aanleg gescheiden riolering Blankaart
Boortmeerbeek	B214041	Aanleg gescheiden riolering Pontstraat, Kallebeekstraat, Audenhovenlaan en N26 tussen Kallebeekstraat en Weesbeek
Grimbergen	B214024	TV3V-projecten 2071 en 2082-2114: wegwerken van gevaarlijke punten en wegvakken op de gewestwegen N211 en N202 - Aanleg RWA
Herent	B214020	Aansluiting groene cluster Mechelsesteenweg tussen Sint-Benedictusstraat en Omleiding, de Kleine Kerkweg, de Drieskensweg, de Bosstraat, de Sint-Benedictusstraat, de Dorenstraat en de Timmerik
Tremelo	B214056	Riolerings- en wegeniswerken in de Schrieksebaan en de Nieuwstraat
Tremelo	B214068	Schaluinstraat, Kleine Schaluinstraat en Turfhoeveweg
Bonheiden	A214099	Aanleg van een gescheiden stelsel in de Oude Booischotsebaan, Brandheidestraat, Rehaegenstraat, Martstraat
Putte	A214061	Aanleg van een 2DWA rioleringsstelsel in de Lierbaan, Zoetewei, Peter Michelslei en de Boefkens

Erosiebestrijdingsproject Pajottenland

DB 08-02_24 tem 27; DB 08-01_A13; DB 08-12_A11, 12

Initiatiefnemer: Provincie Vlaams-Brabant

Het erosiebestrijdingsproject Pajottenland heeft tot doel de landbouwers te overtuigen dat teelttechnische maatregelen, zoals niet-kerende bodembewerkingstechnieken zeer doeltreffend zijn om erosie te bestrijden en bovendien economisch haalbaar zijn. In 2013 werden er twee demonstratiepercelen aangelegd. Op het eerste perceel werd wintertarwe gezaaid en dit perceel was opgesplitst in een niet-kerend en een kerend bewerkt gedeelte. Op het tweede perceel werden aardappelen geplant. Op dit perceel werd een proef met aardappeldrempels aangelegd en een deel van het perceel werd niet-kerend bewerkt. De percelen werden opgevolgd door de Bodemkundige Dienst van België: zij voerden metingen naar bodemparameters en gewaskwaliteit en –opbrengst uit. In september vond er een veldbezoek plaats. Op dit bezoek waren ongeveer 60 geïnteresseerde landbouwers aanwezig.

[1] Conform het subsidiebesluit van de Vlaamse regering van 1 februari 2002, mbt de subsidiëring van de aanleg van gemeentelijke rioleringen en/of de bouw van een KWZI door de gemeenten, gemeentebedrijven, intercommunales en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden

Erosiebestrijdingsproject Pajottenland (© Provincie Vlaams-Brabant)

Spoor 5: Voorkomen en beperken van sedimenttransport naar de waterlopen

DB 08-07_A27 t.e.m. 32; DB 08-03_A16, 19; DB 08-02_24 t.e.m. 27; DB 08-01_A13; DB 08-12_A11, 12; Alg/Sp5_1; DB 08-11/Sp5_1, DB 08-09_22, 23; DB 08-06/Sp5_1 t.e.m. 8; DB 08-05/Sp5_1 t.e.m. 7; DB 08-04/Sp 5_1 t.e.m. 6

Initiatiefnemer: Provincie Vlaams-Brabant

Erosiecoördinatoren

Om de sedimentaanvoer naar de waterlopen te beperken, is het belangrijk dat erosie op de akkers bestreden wordt. De erosiecoördinator biedt de gemeenten ondersteuning en informeert en sensibiliseert alle betrokkenen over de erosieproblematiek. Via het Erosiebesluit kunnen de gemeenten voor de aanstelling van een erosiecoördinator subsidies ontvangen van de Vlaamse Overheid. In de provincie Vlaams-Brabant dienden in 2013 2 gemeenten een definitieve aanvraag tot subsidiëring in bij de Vlaamse Overheid. In totaal hebben 39 gemeenten in Vlaams-Brabant een erosiecoördinator aangesteld. 25 van deze gemeenten behoren geheel of gedeeltelijk tot het Dijle-Zennebekken. De erosiecoördinator zal op terrein ook nauw samenwerken met de Vlaamse Landmaatschappij (VLM). Voor de landbouwers is de VLM immers al sinds jaren een vertrouwde partner in beheersovereenkomsten rond bijvoorbeeld de erosiebestrijding.

Gemeentelijke erosiebestrijdingsplannen

In het Dijle-Zennebekken hadden reeds 25 gemeenten een erosiebestrijdingsplan opgemaakt (zie figuur). In de loop van 2013 is het erosiebestrijdingsplan van Sint-Pieters-Leeuw goedgekeurd. De gemeente Halle was in 2013 bezig met de opmaak van het erosiebestrijdingsplan. Sinds oktober 2013 is niet IGO, maar de Provincie Vlaams-Brabant erosiecoördinator van Oud-Heverlee.

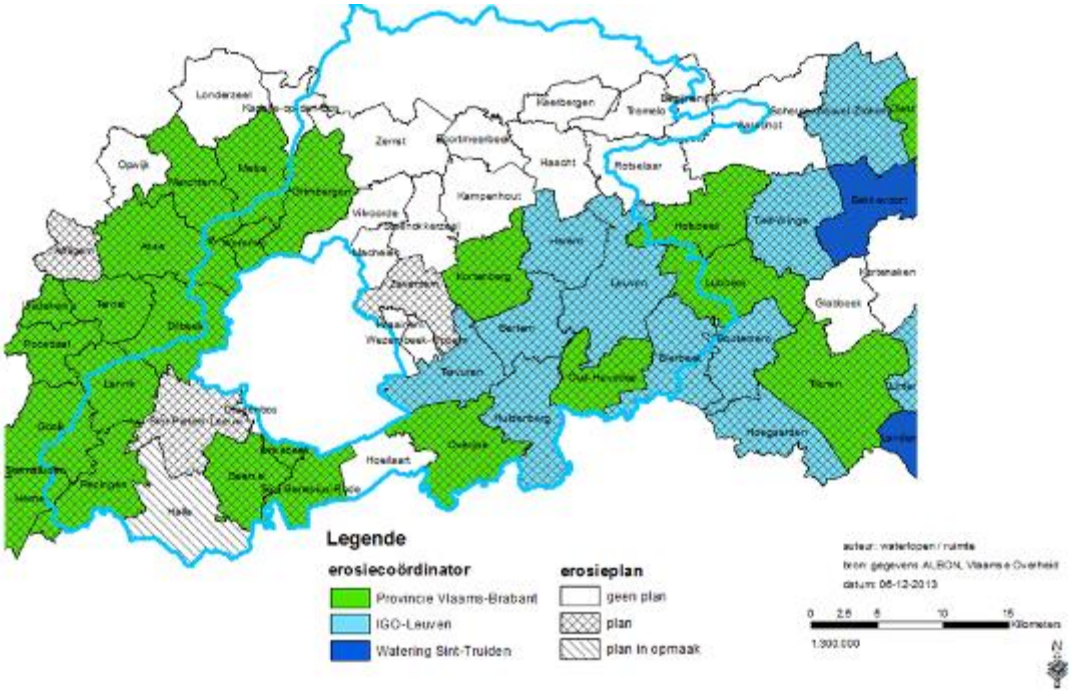

Status van de erosieplannen en overzicht erosiecoördinatoren

Subsidiereglement voor kleinschalige erosiebestrijdingsmaatregelen

Voor de uitvoering van erosiebestrijdingsmaatregelen uit een goedgekeurd erosiebestrijdingsplan kunnen de gemeenten een subsidie van 75 % ontvangen van het Vlaamse Gewest. Om de financiële lasten voor de gemeenten te beperken en zo de uitvoering van de geplande erosiebestrijdingsmaatregelen te versnellen geeft de provincie Vlaams-Brabant een aanvullende subsidie van 15% (maximum 15.000 euro per toegekende subsidie). In 2013 verleende de Provincie Vlaams-Brabant voor 2 projecten in het Dijle-Zennebekken subsidies. In 2013 zijn er geen infrastructurele maatregelen uitgevoerd op het terrein. Wel werden in volgende gebieden voorbereidende stappen ondernomen (knelpuntanalyse, contact en overleg eigenaars, pachters, opstellen van voorontwerp,…):

Gemeente	***Locatie***
Tervuren	*Builbosweg, Maagdekensdelle*
Huldenberg	*Speylaert*
Bertem	*Vlieguit, Hertwinkel, Walenpot, Mosdelle, Kouter-Dreefstraat-Verbiststraat , Dorpstraat Dalem*
Bierbeek	*Meerbeekstraat-Bisschoppenstraat, Smisstraat*
	Langestraat-Rijsmortelstraat, Middelbosstraat-Lovenjoelsestraat, Holle weg
Leuven	*Vogelzang*
Herent	*Schoonzicht Winksele dorp, Diependaal, Heuvellaan, Warotveld*
Grimbergen	*Hof ten Bever, Potaarde, Sparrenlaan*
Wemmel	*Rassel*
Asse	*Maalbeek-Sprietmolenbeek*
Kortenberg	*Fr. Mombaertsstraat*
Sint-Genesius-Rode	*Priorijlaan, Ijsvogellaan*
Beersel	*Bloemendal, Dwersbos, Genstberg, Erf De Keizer*

A184: Structuurherstel van de IJse in het Margijsbos

Initiatiefnemer: VMM

Een waterloop heeft pas een goede kwaliteit als ook de structuurkwaliteit goed is. Van oudsher werd de IJse rechtgetrokken en verlegd om de vallei beter te ontwateren of om molens aan te drijven. Vaak werden oevers kunstmatig verstevigd of werd de waterloop zelfs ondergronds gelegd door ze te overwelven. Op enkele mooi ontwikkelde trajecten na, is de structuurkwaliteit van de IJse overwegend slecht. Waar er voldoende ruimte beschikbaar is, proberen de waterloopbeheerders daar wat aan te doen. Het Margijsbos, waar beide oevers in eigendom van de Vlaamse overheid zijn, is één van de plaatsen waar er voldoende ruimte is structuurherstel. In plaats van zware, dure ingrepen koos de Vlaamse Milieumaatschappij er voor om hier de rivier zelf zijn werk te laten doen, en in een rechtgetrokken traject spontane hermeandering te stimuleren door de inbreng van dood hout (o.a. stronken). Deze stronken fungeren als stroomdeflectoren. Dit zijn obstructies waardoor de waterloop plaatselijk vernauwt en de stroming afgeleid wordt. Hierdoor zoekt het water zelf een weg en wordt het natuurlijk stromingspatroon hersteld door de verhoogde dynamiek. Dit stimuleert het natuurlijke erosie- en sedimentatieproces waardoor meandering wordt geïnduceerd en holle en bolle oevers gevormd worden. Zo wordt de waterloop ook opnieuw aantrekkelijker als leefgebied voor bijvoorbeeld stroomminnende vissen. Enkele maanden na het inbrengen van de boomstronken is reeds te zien hoe de IJse zich geleidelijk aan opnieuw omvormt tot een kronkelende beek. De verdere evolutie van de bedding wordt opgevolgd.

In het voorjaar van 2013 werden ter hoogte van het Margijsbos boomstronken in een rechtgetrokken stuk van de IJse geplaatst (links). Enkele maanden na het plaatsen van de stroomdeflectoren zijn reeds de eerste tekenen van een natuurlijk herstel te zien (rechts) (© VMM).

D Het voeren van een meer integraal waterbeleid

RUPs met impact op het watersysteem

Ruimtelijke ordening en integraal waterbeleid zijn sterk met elkaar verweven. Bij het beoordelen van dossiers zoals Ruimtelijke Uitvoeringsplannen (RUPs), Milieu-effectrapporten (MER), technische plannen van waterzuiveringsinfrastructuur e.a. zijn er allerhande procedures ingebouwd die moeten verzekeren dat de uitvoering van de plannen en/of projecten het watersysteem niet hypothekeren. Denken we hierbij onder meer aan de watertoets, de vraag om adviesverlening aan de verschillende administraties, het ABO als forum voor de adviesverlening van de technische plannen van Aquafin,….

Binnen het bekkensecretariaat staat de RO-verantwoordelijke in voor het bewaken van het niet hypothekeren van het watersysteem met betrekking tot specifieke **watergerelateerde RUP-**

dossiers. Hieronder wordt een overzicht gegeven van de belangrijkste en/of watergerelateerde dossiers van 2013.

	RUP	Gemeente(s)	Plenaire vergadering	Openbaar onderzoek	Def. vaststelling Vl. Reg. of goedkeuring Best. Dep.
GewRUP	Heverleebos - Meerdaalwoud	Bierbeek, Leuven, Oud-Heverlee	10/02/2011	19/11/2013-17/01/2014	/
GewRUP (in voorbereiding)	Dijlevallei van Haacht tot Hever	Rotselaar, Haacht, Bonheiden, Keerbergen, Tremelo, Boortmeerbeek	/	/	/
GemRUP	Hart van Keerbergen (komt deels tegemoet aan suggestie signaalgebied "Wolvenberg-Broekelei")	Keerbergen	09/05/2012	01/08/2012-29/09/2012	18/04//2013

Wat betreft **Gemeentelijke Ruimtelijke Structuurplannen (GRS)** hebben volgende gemeenten in het Dijle-Zennebekken in 2013 een goedgekeurd GRS bekomen:

- Huldenberg (16/05/2013)
- Merchtem (19/12/2013)

Volgende gemeente heeft nog geen goedgekeurd GRS maar kan op relatief korte termijn tot een goedkeuring komen:

- Drogenbos (openbaar onderzoek tot 17/03/2011)

Volgende gemeenten hebben nog geen goedgekeurd GRS en zitten nog iets minder ver in de procedure (nog niet in fase van openbaar onderzoek):

- Zaventem (voorontwerp)

Wat betreft de afbakening van het **regionaal stedelijk gebied** Leuven (Vlaamse bevoegdheid) is de plenaire vergadering doorgegaan op 25/02/2013.

Voor de afbakening van het **kleinstedelijk gebied** Halle (provinciale bevoegdheid) heeft in 2013 de plenaire vergadering plaatsgevonden (24/04/2013). Het afbakeningsproces voor het kleinstedelijk gebied Asse is in de opstartfase.

Strategische projecten

Projecten die uitvoering geven aan een ruimtelijk planningsniveau op bovenlokaal niveau en daardoor de ruimtelijke kwaliteit van Vlaanderen verbeteren, kunnen hiervoor subsidies krijgen vanuit het departement ruimtelijke ordening. Het strategisch project "Vaartkom Leuven" is afgerond in 2013 (www.leuven.be). Hieronder een overzicht van de lopende projecten in het Dijle-Zennebekken.

Project	Looptijd	Aanvrager	Doelstelling
Zuurstof voor de Zennevallei	01/09/2011-01/09/2014	Regionaal Landschap Pajottenland en Zennevallei (+ gemeenten)	Het strategisch project wil met vloeiende overgangen en groene verbindingen de open ruimte opwaarderen en de landschappelijke beleving vergroten. Daartoe zullen vooral de natuur- en landschapskwaliteiten, de bebossing en het recreatief medegebruik worden versterkt. Er wordt gestreefd naar een synergie van de Zennevallei met de Kanaalzone tussen Brussel en Halle. Omdat het gebied erg overstromingsgevoelig is, wordt tegelijk gewerkt aan een integraal waterbeleid. (www.pajot-zenne.be)
Health Sciences Campus Gasthuisberg	01/10/2011-01/10/2014	Stad Leuven	UZ Leuven en de K.U.Leuven bouwen samen aan een Health Sciences campus Gasthuisberg, waar verschillende activiteiten worden samengebracht (Universitair ziekenhuis, biomedisch onderwijs, biomedisch onderzoek en aanverwante activiteiten). (www.uzleuven.be)
Reconversie Vilvoorde-Machelen	01/04/2007-31/03/2010 en 01/10/2011-01/10/2014	Stad Vilvoorde (en Machelen)	Het is de bedoeling het gebied duurzaam en kwalitatief te (her)ontwikkelen tot een hoogwaardige locatie voor woningen, kantoren, productieruimtes, dienstverlening, handel, horeca en hoogdynamische recreatie met oog voor het openbaar domein en het landschap. (www.vilvoorde.be, www.machelen.be)

Een nieuw strategisch project is afgelopen jaar goedgekeurd en zal in de nabije toekomst worden opgestart: “Connectiviteit met het Zoniënwoud” (aanvragers: gemeente Hoeilaart en gemeente Overijse). Hoeilaart en Overijse vleien zich aan tegen het Zoniënwoud, maar al decennia lang is de band met zijn naaste groene long verzwakt. Het verhogen van de connectiviteit met het Zoniënwoud willen de gemeenten bereiken door een functieversterking van de open ruimte binnen het bebouwd perifeer landschap. De gemeenten wensen de verstedelijking duidelijk te begrenzen en de resterende open ruimte binnen het bebouwd perifeer landschap te vrijwaren en een duidelijke rol te geven. Recreatieve poorten, binnengebieden en open-ruimteverbindingen zijn zones waarop prioritair ingezet zal worden. De klemtoon binnen het strategisch project ligt op de realisatie en bestendiging van groenstructuren tussen en doorheen het bebouwde landschap, afgestemd op de randstedelijke noden. Om de recreatieve druk van en naar het Zoniënwoud op een betere manier te kanaliseren wensen de gemeenten een aantal toeristische poorten uit te werken. Deze poorten zijn zowel poorten naar het Zoniënwoud, het groene netwerk als de bebouwde omgeving. (www.http://rsv.vlaanderen.be/RSV/Strategischeprojecten)

Strategisch project ‘Zuurstof voor de Zennevallei’

Initiatiefnemer: VLM, Regionaal Landschap Pajottenland en Zennevallei

In het strategische project zuurstof voor de Zennevallei wordt rond drie thema’s gewerkt: integraal waterbeleid, open ruimte en recreatie. Binnen het thema integraal waterbeleid werd in 2013 verder gewerkt rond het gebied Lembeek-Noord, waterbeheer in de gemeenten en erosiebestrijding.
De Zennevallei is een overstromingsgevoelig gebied, dat sterk verstedelijkt is. Ruimte voor water is hier dus belangrijk, zeker in kade van klimaatadaptatie. Via de case Lembeek-Noord werd getracht hierop in te spelen. De rol die het project Zuurstof voor de Zennevallei hierin speelt – zij het als bijrol

- is die van intermediair tussen gemeentelijk, provinciaal en Vlaams niveau. Ook de intergewestelijke uitwisseling van gegevens en het afstemmen van maatregelen voor o.m. het vasthouden, bufferen en afvoeren van overtollig regenwater is cruciaal om tot doelmatige oplossingen te komen.
In 2013 werd in het provinciaal RUP een gedeelte binnen de kleine Zennearm van Lembeek Noord groen in plaats van paars gekleurd langs de Zenne binnen dit strategisch project. In 2014 staat de grondenruil op basis van het landinrichtingsdecreet op de planning.

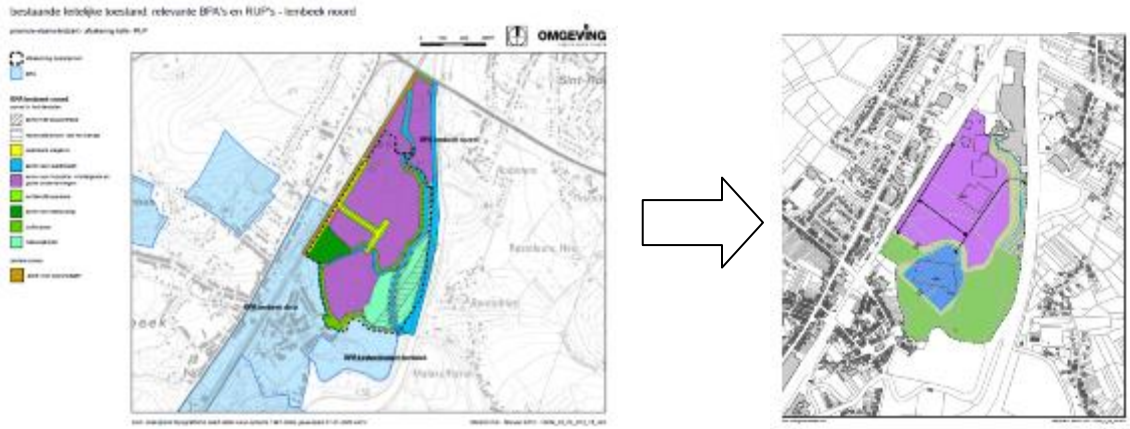

Tijdens de ronde van de gemeenten werden de lokale besturen geïnformeerd over het belang van kleinschalige maatregelen i.k.v. **integraal waterbeheer**. Afstemmen van de waterbeheerders, informeren en sensibiliseren van adequate maatregelen is van belang op alle schaalniveaus. Daarom werden ook de gemeentelijke beleidsmakers aangesproken om maatregelen aan te moedigen die de verzegeling door verharding van het landschap verhelpen. De mogelijkheid van inrichting van wadi's of poelen, groendaken en semi-doorlaatbare verhardingen wordt bekeken in élk lokaal project. In 2013 werd een oproep gelanceerd om een poelennetwerk uit te bouwen in de Zennevallei. Hierop werd massaal gereageerd. Ongeveer een kwart (23) van de reacties kwam uit de gemeenten langs de Zennevallei. Er werden reeds 3 poelprojecten uitgevoerd in Halle en Beersel (waarvan 1 nieuwe poel) en een vergunning voor 2 nieuwe poelen werd verkregen. Er werden ook 16 poelen bezocht na afspraak met de eigenaar. Deze monitoring bracht de noden in kaart qua nazorg. De gegevens worden verwerkt en gedeeld met de relevante instanties en verenigingen. In 2014 staan ook poelen op de planning; het gaat om nieuwe en bestaande poelen en monitoring.

BVR09_1_BBP Integraal Project Hallerbosbeken
Landinrichtingsproject Land van Teirlinck

Initiatiefnemer: Bekkensecretariaat (IP), VLM (LI)

Het landinrichtingsproject 'Land van Teirlinck' omvat de gemeenten Beersel en Linkebeek. Binnen dit project wordt ruim aandacht besteed aan het watersysteem, dat zeker in deze sterk verstedelijkte en reliëfrijke omgeving één van de belangrijkste sturende elementen van de open ruimte is.
In 2012 werd gestart met de opmaak van het eerste inrichtingsplan '**Kapittelbeek**' (zie BVR 2012). In dit project wordt onder andere een oplossing geboden voor het Consciencepad, een knelpunt dat vanuit het Integraal project Hallerbosbeken werd gesignaleerd. In 2013 doorging het plan de adviesprocedure door de gemeente en de provincie. De gemeente Beersel organiseerde hiervoor een openbaar onderzoek van 15 april tot 13 mei 2013. De verkregen adviezen werden verwerkt in het definitieve inrichtingsplan, dat werd goedgekeurd door de planbegeleidingsgroep in september. Vervolgens werd het overgemaakt aan de Commissie voor Landinrichting.

Landinrichtingsplan Kapittelbeek en Neerdorp (© VLM)

In het tweede inrichtingsplan wordt de herinrichting van de **Neerdorp**-site aangepakt. Dit plan kadert in de herwaardering van de Molenbeekvallei. Neerdorp is een kleinere woonkern gelegen langs de Molenbeekvallei op de rand van de Zennevallei, tussen Huizingen en Lot. Deze site kan potentieel een scharnierfunctie vervullen tussen de grootschalige bedrijven en de kleinschalige woonkern van Neerdorp. De site werd enkele jaren geleden aangekocht door de Provinciale Ontwikkelingsmaatschappij Vlaams-Brabant (POM). In het inrichtingsplan wordt de ontwikkeling van een parkzone voorgesteld complementair aan de ontwikkeling van de bedrijvenzone door de POM. De inrichting van de parkzone is gericht op het opwaarderen van de natuurwaarden als een groene parel langs de Molenbeekvallei, het leesbaar maken van de historische gelaagdheid en het installeren van een maatschappelijke functie als park, zowel voor de inwoners van Neerdorp als voor de werknemers van de aangrenzende bedrijven. Daarnaast wordt via dit inrichtingsplan ook een nieuwe autovrije fietsverbinding ondersteund tussen de dorpskern (station) van Lot en het station van Huizingen.
Naast deze twee inrichtingsplannen werd ook een studie opgestart rond de **Molenbeekvallei**. De studie zal na een inventarisatiefase en een visiefase ook werken aan een aantal actieplannen die de basis zullen vormen voor de inrichtingsplannen in de Molenbeekvallei.

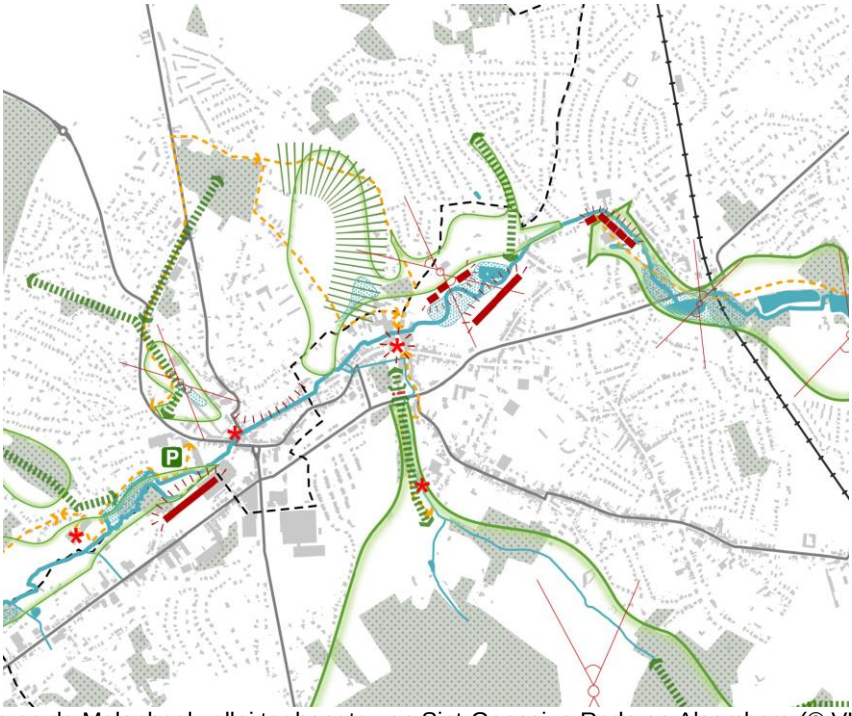

Visie op de Molenbeekvallei ter hoogte van Sint-Genesius-Rode en Alsemberg (© VLM).

08-05_Sp5_7 uit DBBP Landinrichtingsproject 'Plateau van Moorsel'

Initiatiefnemer: Vlaamse Landmaatschappij

Het landinrichtingsproject Plateau van Moorsel omvat vier strategische inrichtingsprojecten, namelijk het openruimtenetwerk Woluwebekken, Voervallei, Gewestweg N 253 en Dijleland.

Voor het inrichtingsproject **Voervallei** werd in 2011 het tweede inrichtingsplan Voerlijnen goedgekeurd door de planbegeleidingsgroep en de commissie voor landinrichting. Vervolgens dienden de financierende partners de nodige budgetten goed te keuren. In de loop van dit proces werden nog een aantal wijzigingen doorgevoerd. Het gewijzigde plan werd eind 2013 goedgekeurd door de planbegeleidingsgroep. Bedoeling is om dit inrichtingsplan begin 2014 door de bevoegde minister te laten goedkeuren. In het tweede inrichtingsplan worden maatregelen voorgesteld om een wandeltracé en een fietstracé te realiseren evenwijdig aan de Voer tussen Tervuren en Bertem. Het ecokruispunt de Hegge vormt de enige ecologische noord-zuid-verbinding t.h.v. de Voer die nog open is tussen Leuven en Brussel. Er worden ook erosiewerende en -milderende maatregelen voorgesteld.

In 2013 werd het inrichtingsplan 'Missing Links' van het inrichtingsproject **Dijleland** verder uitgewerkt en besproken in de planbegeleidingsgroepen. Nadien doorliep het plan de adviesprocedure (bij de betrokken gemeenten en de provincie Vlaams-Brabant) en de Commissie voor Landinrichting. Bedoeling is om dit inrichtingsplan begin 2014 door de bevoegde minister te laten goedkeuren. In dit inrichtingsplan worden een aantal missing links uit het wandelknooppuntennetwerk Zuid-Dijleland, dat in de periode 2008-2010 werd uitgewerkt, aangepakt. Zo zullen een aantal oude *trambeddingen* op het grondgebied van de gemeente Tervuren ecologisch en recreatief worden opgewaardeerd. Daarnaast zal er door de aanleg van een *wandelbrug over de Dijle* te Huldenberg (Sint-Agatha-Rode) een oude dreef worden ingeschakeld in het wandelnetwerk. Ook bij het inrichtingsvoorstel rond een unieke archeologische site te Ottenburg ('*de Tomme*') wordt gestreefd naar de opname ervan binnen het wandelnetwerk. Op deze plek wordt cultuurhistorie gekoppeld aan recreatie en natuurherstel (o.a. het herstel van een grote historische poel bovenop het plateau). Belangrijke randvoorwaarde vooraleer met deze actie kan worden gestart is de aanleg van een gescheiden rioleringsstelsel in het gehucht de Tomme. Ook de opwaardering van een *trage weg te Leefdaal* zal zowel voor lokale bewoners als voor recreanten op het wandelnetwerk een veilig en landschappelijk interessanter alternatief vormen.
Tot slot wordt getracht via landinrichting het behoud en de verdere ontwikkeling van een aantal grote landschappelijke eenheden te ondersteunen. Zo zal worden gewerkt aan het ontsnipperen van de gebieden ten noorden en ten zuiden van de E40-autosnelweg via de omvorming van een bestaande brug over de snelweg naar een '*ecobrug*' (Bertem/Kortenberg) met recreatief en agrarisch medegebruik. Daarnaast wordt ook gewerkt rond het recreatief en ecologisch verbinden van het *Eiken- en Bertembos* (Bertem).

A 193 Beheermaatregelen voor de bever

Initiatiefnemer: ANB

Momenteel wordt een soortbeschermingsprogramma (SBP) opgemaakt voor de bever. Er werd voor het concept SBP gekozen in plaats van een beheerregeling om achteraf geen problemen te krijgen met translocatie van weggevangen bevers. De kern van het soortbeschermingsprogramma bever bestaat uit een afsprakenkader met de waterbeheerders en een kaart die de primaire leefgebieden van de bever lokaliseert. Het SBP dient dan ook als een dynamisch instrument beschouwd te worden dat kan herbekeken worden bij aanhoudende problemen. Er wordt daarom ook een tussentijdse evaluatie voorzien binnen de CIW.

Beverdam op de Leibeek te Haacht (© Peter Maris)

Sinds 2000 is de bever opnieuw aanwezig in de Dijlevallei ten zuiden van Leuven. De populatie in de Dijlevallei doet het goed. Vanaf hier wagen de bevers zich meer en meer stroomafwaarts op zoek naar nieuwe leefgebieden. In 2013 werden zo verschillende keren bevers waargenomen in het centrum van Leuven.

2.2 Aanpassing, schrapping of toevoeging van acties

In functie van de nood op het terrein en/of nieuwe ontwikkelingen kan het soms noodzakelijk zijn om acties uit het (deel)bekkenbeheerplan aan te passen of toe te voegen. Gezien het bekkenbeheerplan werd vastgesteld door de Vlaamse regering, moet er een strikte procedure gevolgd worden om aanpassingen aan acties uit het (deel)bekkenbeheerplan door te voeren. Hiertoe vormt het bekkenvoortgangsrapport het instrument. De aanpassingen worden steeds afdoende gemotiveerd.

2.2.1 Toevoegen van een actie

3 Rapportering uit de structuren

3.1 Bekkenbestuur

Het voorzitterschap van het bekkenbestuur van het Dijle-Zennebekken is van bij oprichting (in 2006) in handen van gouverneur Lodewijk De Witte.

Het bekkenbestuur van het Dijle- en Zennebekken vergaderde in 2013 twee maal, op 1 juli 2013 en op 9 oktober 2013.

Het bekkenbestuur heeft een aantal decretale taken (DIWB art. 27 § 2). Een advies op het optimalisatieprogramma 2015-2019 werd in de loop van mei 2013 via schriftelijke procedure uitgebracht. In de loop van juni werd ook via schriftelijke procedure een advies op de tweede Waterbeleidsnota geformuleerd. In uitvoering van het decreet werd verder door het bekkenbestuur in de zitting van 1 juli 2013 het bekkenvoortgangsrapport 2012 vastgesteld. Vier signaalgebieden, drie in Putte en één in Kampenhout werden voorgesteld en goedgekeurd, samen met de bekkenspecifieke bundel. Daarnaast werden ook de eerste documenten in verband met de opmaak van het volgende stroomgebiedbeheerplan voor de Schelde besproken. Zo werden de bekkenspecifieke visie, het voorstel van speerpuntgebieden en een eerste versie van de maximale actielijst voorgelegd. Begin augustus 2013 werd via een schriftelijke procedure de geprioriteerde maximale actielijst definitief door het bekkenbestuur goedgekeurd.

In de zitting van 9 oktober werden de investeringsprogramma's van de provincies Vlaams-Brabant en Antwerpen, van VMM-Afdeling Operationeel Waterbeheer en van Waterwegen en Zeekanaal toegelicht door de betrokkenen en geadviseerd door het bekkenbestuur. Dit bekkenbestuur was het laatste bekkenbestuur in de huidige vorm.

Overzicht en samenvatting van de uitgebrachte adviezen:

- Optimalisatieprogramma

Onderstaande tabel geeft de 15 door het bekkenbestuur als meest prioritair aangegeven projecten weer:

Project-nummer	Gemeente	Projectomschrijving	Raming kostprijs
22761	Huldenberg	Afkoppeling PS Wolfshaegen	867.086
22764	Overijse	Afkoppeling Hagaardbosweg	318.265
22148	Pepingen	Collector Hoesnaek	148.858
23021	Pepingen	Sanering lozingspunten Ninoofsesteenweg	639.872
20691	Herne	Verbindingsriolering Steenweg op Asse	1.187.276
20893	Pepingen	KWZI Pepingen - Elingen	409.787
22268	Pepingen	Toevoerleiding KWZI Pepingen-Elingen	138.307
22377	Sint-Genesius-Rode	Optimalisatie Collector Sint-Genesius-Rode fase 2	1.823.298
22773	Rotselaar	Sanering Hanewijk en Hoge Scharent	3.860.624
22770	Herent	Optimalisatie toevoercollector Herent	1.492.125
22363	Bertem	Optimalisatie OS Dorpsstraat 99288A (col. Voer fase 3 - Sint-Jansbergsesteenweg)	457.225
22772	Haacht	Opname lozingspunten Bosveldbeek	815.075
22938	Oud-Heverlee	Sanering lozingspunt Kartuizerstraat	815.155
23022	Herent	Uitbreiding verbindingsriolering sanering lozingspunt Terbankbosweg	268.472
23025	Mechelen	Optimalisatie sanering Hoge Weg	2.087.974

- Waterbeleidsnota

Het bekkenbestuur focuste in dit advies op die zaken, die specifiek van belang zijn voor het Dijle-Zennebekken. Er werden echter ook een aantal opmerkingen met algemene draagwijdte gegeven. Het Bekkenbestuur keurde de krachtlijnen van de tweede waterbeleidsnota goed en staat achter de aanvullingen op de eerste waterbeleidsnota.

- Investeringsprogramma's waterbeheerders

Er werden investeringsprogramma's ontvangen van Waterwegen en Zeekanaal NV, VMM-Afdeling Operationeel Waterbeheer, Provincie Vlaams-Brabant Dienst Waterlopen, Provincie Antwerpen Dienst Waterbeleid en Watering der Barebeek (enkel slibruimingen).

Alle in de voorliggende investeringsprogramma's opgenomen projecten hebben een link met het bekkenbeheerplan, de deelbekkenbeheerplannen en/of bekkenvoortgangsrapporten.

Het bekkenbestuur wil wijzen op het belang van het halen van de goede toestand volgens de Kaderrichtlijn Water in de volgende planperiode (voor 2021), en vraagt dan ook aan de waterbeheerders om hierbij maximum in te zetten op de door het bekkenbestuur voorgestelde speerpuntgebieden (Laan, IJse, Weesbeek) en hier de nodige initiatieven te nemen. Een goede afstemming tussen de verschillende betrokken partners is zeker in deze gebieden cruciaal.

Na de overstromingen van november 2010 is wederom gebleken dat 'ruimte voor water' een cruciaal en actueel thema blijft in het Dijle-Zennebekken. Nagenoeg alle acties uit het Globaal Evaluatierapport over de overstromingen van november 2010 voor het Dijle-Zennebekken zijn ondertussen in uitvoering of staan op de planning. Het bekkenbestuur wil hierbij ook wijzen op het belang van het zoeken naar win-wins tussen acties rond wateroverlast en acties in het kader van het behalen van een goede ecologische toestand, en wil zoveel mogelijk de multifunctionaliteit van acties nastreven.

Het bekkenbestuur wenst ook nogmaals het belang van een integrale aanpak te benadrukken, waarbij rekening gehouden wordt met de verschillende aspecten van waterbeheer en afstemming gebeurt met investeringen van andere partners in het bekken.

- Signaalgebieden

Vier signaalgebieden werden op het bekkenbestuur van 1/07/2013 goedgekeurd:

  - *DZ_22 Nieuwe Molen (Putte)*
  - *DZ_23 Neerhoeve (Putte)*
  - *DZ_26 Weines (Putte)*
  - *DZ_15 Langendonk (Kampenhout)*

Ook de bekkenspecifieke bundel werd besproken en goedgekeurd. De fiches werden aangepast aan de opmerkingen en samen met de bekkenspecifieke bundel bezorgd aan de betrokken gemeenten.

Zie ook hoofdstuk 2.

3.2 Bekkenraad

De bekkenraad kwam in 2013 één maal samen, op 19 juni 2013. Op dit overleg werd het Bekkenvoortgangsrapport 2012 toegelicht en geadviseerd. In het kader van de opmaak van het tweede stroomgebiedbeheerplan werden de maximale actielijst en de selectie van speerpuntgebieden in het Dijle-Zennebekken toegelicht.

3.3 Ambtelijk bekkenoverleg en permanente kern bekkensecretariaat

3.3.1 Ambtelijk bekkenoverleg

Het ambtelijk bekkenoverleg of ABO kwam in 2013 5 keer samen en dit op 15 maart, 13 mei, 3 september, 24 oktober en 28 november.

De belangrijkste agendapunten waren:

- Bespreking van het ontwerp BVR 2012
- Advisering van de technische plannen van de NV Aquafin
    - 22.775 Transportproject Leemstraat (Sint-Katelijne Waver)
    - 22.809 Verbindingsriolering Doornlaarstraat (Bonheiden)
    - 22.886 Verbindingsriolering Weynesbaan fase 2 (Bonheiden)
    - 22.762 Aansluiting Neerpoortenstraat (Huldenberg)
    - 20.891 KWZI Pepingen – Heikruis
    - 22.785 Aansluiting Heikruis op KWZI Pepingen – Heikruis
    - 21.132 RWZI Beersel – fase 2
    - Bespreking knelpunten dossier 20690 te Leerbeek (Gooik)(project 2012 besproken)
- Bespreking ontwerpvisie bekkenspecifiek deel en maximale actielijst
- Selectie speerpuntgebieden en aandachtsgebieden
- Bespreking in ontwikkeling zijnde hoofdstukken van het bekkenspecifieke deel van het SGBP Schelde: Algemene gegevens, Karakterisering en Beschermde gebieden
- Gescheiden of gemengd rioleringsstelsel binnenstad Mechelen
- Bespreking knelpunten rioleringsproject (20690) te Leerbeek (Gooik)
- Voorbereiding van alle adviezen en dossiers uitgebracht en behandeld door het bekkenbestuur: waterbeleidsnota, tijdsschema SGBP, het werkplan 2014, advisering investeringsprogramma's, advisering optimalisatieprogramma (OP) 2015-2018 en terugkoppeling OP 2014-2017
- Erosiebestrijding: toelichtingen door Bekkensecretariaat, Provincie Vlaams-Brabant, IGO Leuven en VLM en link met rioleringsprojecten.

3.3.2 Permanente kern bekkensecretariaat

De permanente kern van het bekkensecretariaat staat in voor de praktische en inhoudelijke voorbereiding van alle dossiers en adviezen die worden besproken in het ambtelijk bekkenoverleg, de bekkenraad en het bekkenbestuur. Daarnaast is het bekkensecretariaat belast met verschillende andere taken zoals uitvoering van een aantal acties waarvoor het bekkensecretariaat als initiatiefnemer is aangeduid.

Los van de taken in functie van de bekkenstructuren werden in 2013 volgende belangrijke stappen uitgevoerd:

- Er werden twee bekkenspecifieke nieuwsbrieven opgesteld (zie ook www.dijlezennebekken.be) in januari en september en verspreid naar meer dan 500 geïnteresseerden. Een derde nieuwsbrief (themanieuwsbrief IJse) werd voorbereid.
- In uitvoering van BBP-actie A5 'Evaluatie naar effectief bodemgebruik (en mogelijke alternatieven m.b.t. bestemming) voor een aantal zones gelegen in actueel of in potentieel waterbergingsgebied of waterconserveringsgebied' werd de eerste selectie die in 2010 werd opgesteld, verder uitgewerkt. Hiervan werden in 2013 4 fiches goedgekeurd door het bekkenbestuur.
- In het kader van Actie 185 "Structuurherstel van de Grote Laak" en Actie208 "Terug watervoerend maken van de Grote Laak te Aarschot" uit het bekkenbeheerplan heeft het

bekkensecretariaat Dijle-Zenne verschillende overlegmomenten georganiseerd met de betrokkenen (o.a. Provincie Vlaams-Brabant, stad Aarschot, ANB en Regionaal Landschap Noord-Hageland). Dit overleg is doorgegaan op 15/4/2013 en 3/10/2013. Hierin werden afspraken gemaakt over de verderzetting van het project en werden lopende initiatieven rondom de Laak toegelicht (o.a. Masterplan Aarschot: strategisch project De Grote Laakweg).

3.4 Waterschappen

Gezien de Waterschappen door de wijzigingen van het decreet zijn opgeheven (zie hoofdstuk 5), kwamen deze in 2013 niet meer samen.

4 Opstap naar 2de generatie stroomgebiedbeheerplannen – bekkenspecifiek deel

Openbaar onderzoek waterbeheerkwesties, tijdsschema en werkprogramma

In 2012 werden een aantal voorbereidende documenten voor de stroomgebiedbeheerplannen opgemaakt:

- Het voorontwerp voor de tweede waterbeleidsnota (incl. waterbeheerkwesties);
- Het tijdsschema en werkprogramma voor de opmaak van de tweede generatie stroomgebiedbeheerplannen
- Het kennisgevingsdocument dat aangeeft hoe de MER-procedure zal verlopen (openbaar onderzoek tot 18 februari)

Deze waren in openbaar onderzoek van 19 december 2012 tot 18 juni 2013 (kennisgevingsdocument tot 18 februari 2013). Ook vanuit het bekkenbestuur werd een advies geformuleerd.

De ingediende opmerkingen en adviezen op de waterbeleidsnota werden verwerkt in een overwegingsdocument, dat de aanzet vormde voor het aangepaste ontwerp. Dit aangepaste ontwerp werd in oktober overgemaakt aan minister Schauvliege om voor te leggen aan de Vlaamse Regering.

Opmaak bekkenspecifieke delen tweede generatie stroomgebiedbeheerplanen

In 2013 werd volop verder gegaan met de opmaak van de bekkenspecifieke delen van de tweede generatie stroomgebiedbeheerplannen.

- **Maximale actielijsten**: In de eerste jaarhelft werd voor elk bekken een maximale actielijst opgemaakt. Deze lijst geeft een overzicht van alle acties die nodig zijn om de goede toestand te behalen voor alle waterlichamen in het bekken. Deze lijst omvat ook acties voor de volgende planperiode. Vervolgens werden deze acties geprioriteerd door de bekkenbesturen. Hierna volgde een budgetcontrole door de initiatiefnemers. De actielijst die op deze manier bekomen werd, zal begin 2014 als input dienen voor de scenario-analyses.
- **Bekkenspecifieke visie**: de bekkenspecifieke visie, waarvoor in 2012 de eerste aanzet werd gegeven, werd verder uitgewerkt en besproken binnen de bekkenstructuren.
- **Ontwerp-teksten**: In 2013 werd volop gestart met de opmaak van de teksten voor de bekkenspecifieke delen. Voor elk hoofdstuk wordt een sjabloon uitgewerkt door een pilootbekken. Dit wordt ook telkens uitgebreid afgetoetst en afgestemd met de overeenstemmende hoofdstukken op stroomgebiedniveau. Voor een aantal hoofdstukken werden deze sjablonen in 2013 uitgewerkt en door de verschillende bekkens aangepast. Voor de anderen werd al een belangrijke aanzet gegeven. Deze laatsten werden in januari 2014 gefinaliseerd.

Aanduiding speerpuntgebieden en aandachtsgebieden

Momenteel is er in Vlaanderen nog geen waterlichaam dat de goede toestand bereikt heeft. Omdat het met de beschikbare budgettaire middelen niet mogelijk is om de goede toestand voor alle Vlaamse waterlichamen te behalen tegen 2021, werd er voor geopteerd om, net als bij de vorige generatie stroomgebiedbeheerplannen, te werken met **speerpuntgebieden**. Dit zijn gebieden waar

de goede toestand niet ver af is, en waar het, mits gerichte inspanningen, mogelijk wordt geacht om de goede toestand te behalen tegen 2021. Voor het Dijle-Zennebekken werden de IJse, de Laan en de Weesbeek voorlopig als speerpuntgebied aangeduid. Nieuw is dat nu ook **aandachtsgebieden** werden aangeduid. Aandachtsgebieden zijn gebieden waarvoor de goede toestand haalbaar wordt geacht, maar waarschijnlijk niet tegen 2021. Voor het Dijle-Zennebekken gaat het om de waterlichamen Dijle I en Dijle II, Leibeek-Laakbeek, Nethen, Voer, Woluwe en Zuunbeek.

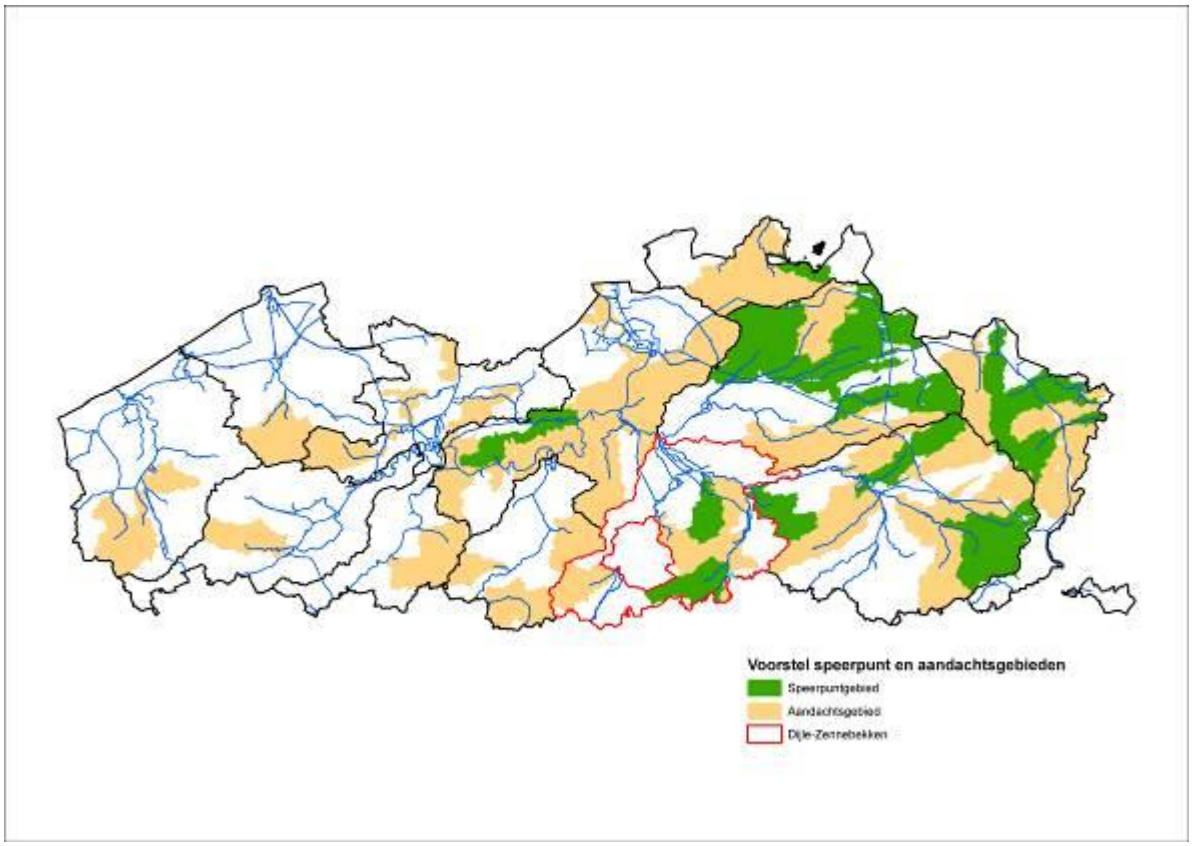

Overzicht van de voorgestelde aandachts- en speerpuntgebieden (© VMM)

5 Overzicht relevante beleidsbeslissingen en –documenten

Decreet Integraal Waterbeleid gewijzigd

Op 19 juli 2013 **bekrachtigde de Vlaamse Regering de wijzigingen aan het decreet Integraal Waterbeleid**. Het gewijzigde decreet werd op 1 oktober 2013 gepubliceerd in het Staatsblad. Het decreet Integraal Waterbeleid dateert van 2003 en vormt het juridisch kader voor het Vlaamse waterbeleid. Het regelt onder meer de planning, het overleg en de te volgen procedures voor het integraal waterbeleid en het bevat specifieke beleidsinstrumenten zoals de watertoets.

Het gewijzigde decreet vermindert de planlast, optimaliseert het overleg, vereenvoudigt de procedures en bevordert de afstemming met andere regelgeving. De decreetswijziging houdt ook rekening met aanbevelingen uit de resolutie van het Vlaams Parlement over het beheersen van wateroverlast (7 juli 2011) en voert een nieuwe informatieplicht in. Dankzij de informatieplicht zullen kandidaat kopers en huurders duidelijk geïnformeerd worden over de ligging van onroerend goed in overstromingsgevoelig gebied.

Minder planlast

De planningscycli op bekken- en stroomgebiedniveau worden in elkaar geschoven. In plaats van twee stroomgebiedbeheerplannen, 11 bekkenbeheerplannen en een 100-tal deelbekken-beheerplannen, is er voortaan één stroomgebiedbeheerplan voor de Schelde en één voor de Maas met 11 bekkenspecifieke delen. De waterbeheerkwesties, een voorbereidend document voor de stroomgebiedbeheerplannen, wordt geïntegreerd in de waterbeleidsnota van de Vlaamse Regering. Het jaarlijks wateruitvoeringsprogramma vervangt de huidige 11 bekkenvoortgangsrapporten en maakt meer flexibiliteit in de planning en de uitvoering van de stroomgebiedbeheerplannen mogelijk.

Doeltreffender overleg

Om de slagkracht en de coördinerende rol van de bekkenbesturen te verhogen en de betrokkenheid van de lokale waterbeheerders te versterken, wordt het overleg op deelbekkenniveau in het bekkenniveau geïntegreerd. De waterschappen als afzonderlijke overlegstructuren worden afgeschaft. De waterschapsecretariaten worden in de bekkensecretariaten geïntegreerd.

Het bekkenbestuur wordt opgesplitst in een algemene bekkenvergadering en een bekkenbureau. De lokale besturen worden via de algemene bekkenvergadering rechtstreeks in het bekkenbestuur vertegenwoordigd. Het bekkenbureau stuurt het bekkensecretariaat aan, bereidt de documenten voor en organiseert gebiedsgericht en thematisch overleg. De algemene bekkenvergadering volgt het werk van het bekkenbureau op en bekrachtigt het. Beide organen worden voorgezeten door de provinciegouverneur en ondersteund door het bekkensecretariaat.

Informatieplicht over de ligging in overstromingsgevoelig gebied

Een belangrijk nieuw instrument in de aanpak van wateroverlast is de verplichting om kandidaat kopers en huurders te informeren of de grond of woning al dan niet in overstromingsgevoelig gebied ligt. In de overstromingsgevoelige gebieden gelden vaak specifieke bouwverplichtingen of –beperkingen. Dankzij de informatieplicht kan de kandidaat-koper of kandidaat-huurder weloverwogen beslissingen nemen en worden onaangename verrassingen vermeden. De informatieplicht geldt ook voor vastgoed in afgebakende overstromingsgebieden en afgebakende oeverzones en wordt via een waterparagraaf opgenomen in vastgoedaktes.

Vervolgtraject signaalgebieden

In de aanpak tegen wateroverlast keurde de Vlaamse Regering op 29 maart 2013 een ***conceptnota signaalgebieden*** goed. De conceptnota volgt uit de korte termijnactie signaalgebieden van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Signaalgebieden zijn nog niet ontwikkelde gebieden met een harde bestemming, maar nuttig voor het watersysteem onder andere dankzij het waterbergend vermogen ervan. De signaalgebieden werden aangeduid in de bekkenbeheerplannen.

Via de conceptnota kreeg de CIW de opdracht om per signaalgebied een **voorstel tot verdere aanpak** voor te leggen aan de Vlaamse Regering. Als de ontwikkeling van het signaalgebied een negatief effect heeft op het watersysteem en/of er een hoge kans op overstromingen is, zullen bijkomende maatregelen voorzien worden of zal een nieuwe functionele invulling (eventueel herbestemming) voor het gebied voorgesteld worden. Voor de 68 signaalgebieden die al door de bekkenbesturen getoetst werden, zullen de voorstellen tegen eind 2013 aan de Vlaamse Regering voorgelegd worden.

Eveneens in uitvoering van de conceptnota signaalgebieden, bereidde de CIW een ontwerp van **omzendbrief** voor. De omzendbrief bevat zowel richtlijnen voor de vergunningverlener en planopmakende overheden die verantwoordelijk zijn voor de toepassing van de watertoets, als richtlijnen voor de waterbeheerders die advies verlenen in het kader van de watertoets. De richtlijnen maken telkens een onderscheid tussen de signaalgebieden waarvoor de Vlaamse Regering al een vervolgtraject heeft goedgekeurd en de signaalgebieden waarvoor dit nog niet het geval is.

Nieuwe gewestelijke stedenbouwkundige verordening hemelwater goedgekeurd

De Vlaamse Regering heeft op 5 juli 2013 een nieuwe gewestelijke stedenbouwkundige verordening over hemelwaterputten, infiltratievoorzieningen, buffervoorzieningen en gescheiden lozing van afvalwater en hemelwater definitief goedgekeurd.

De nieuwe verordening is een aanzienlijke verstrenging van de huidige regelgeving:

- Elke constructie of verharding groter dan 40m² zal aan de verordening moeten voldoen.
- De meeste constructies zullen over een infiltratievoorziening moeten beschikken.
- Nieuwe gebouwen en woningen groter dan 100m² zullen een hemelwaterput van minimum 5.000 liter moeten voorzien. Dat is aanzienlijk groter dan de 3.000 liter die momenteel als minimum geldt. Voor percelen kleiner dan 250 m² wordt een uitzondering gemaakt en bij beperkte uitbreiding en verbouwing is geen nieuwe put vereist.
- Bij nieuwe verkavelingen zullen collectieve infiltratievoorzieningen verplicht worden.

De beslissing is nog niet van kracht. Ze moet nog gepubliceerd worden in het Belgisch Staatsblad en treedt in werking de eerste dag van de derde maand na publicatie (wellicht eind 2013/begin 2014).
De strengere hemelwaterverordening kadert in de globale CIW-evaluatie overstromingen 2010 (GEOS) en de resolutie wateroverlast van het Vlaams Parlement. Ze werd voorbereid binnen de werkgroep Waterzuivering van de CIW. Een informatiebrochure over de nieuwe verordening is in voorbereiding.

U kunt de tekst van de verordening raadplegen via de website van Ruimte Vlaanderen.

6 Aanbevelingen

Fiets- en wandelpaden langs waterlopen

Vanuit het Vlaams Gewest en de provincies wordt de aanleg van 'fietsautostrades' sterk aangemoedigd. De waterbeheerders begrijpen de noodzaak om logische en veilige verbindingen aan te leggen, maar vragen wel om rekening te houden met enkele belangrijke elementen indien de tracés langsheen een waterloop voorzien worden. Een fietspad aan de oevers van een waterloop legt de waterloop vast en verhindert de natuurlijke meandering. Ook kan dit onderhoudswerkzaamheden sterk bemoeilijken. Door de natuurlijke meandering kunnen de fietspaden eveneens gaan eroderen (oeverafkalving), waarna aan de waterbeheerders gevraagd wordt om de oevers kunstmatig te verstevigen en de fietspaden te herstellen. Dit gaat in tegen het natuurvriendelijk inrichten van waterlopen om de goede ecologische toestand volgens de Kaderrichtlijn Water te behalen en is een kost die vermeden kan worden. Een gelijkaardige problematiek is er ook met wandelpaden die vlak langs kleinere waterlopen gelegen zijn.

Aandachts- en speerpuntgebieden

In het kader van het nieuwe stroomgebiedbeheerplan werden door het Bekkenbestuur een aantal speerpuntgebieden en aandachtsgebieden in het Dijle-Zennebekken aangeduid, waar het de bedoeling is om sneller tot de goede toestand van de waterloop te komen. Het Bekkenbestuur dringt er bij alle administraties en bestuursniveaus, betrokken in het integraal waterbeleid in de ruime zin van het woord, op aan om prioritair in deze gebieden te investeren in maatregelen, die de goede toestand dichterbij brengen. Het integraal waterbeleid wordt gemaakt door velen. Het is enkel door budgettaire inspanningen te combineren dat we er in zullen slagen de Europese doelstellingen te bereiken.